

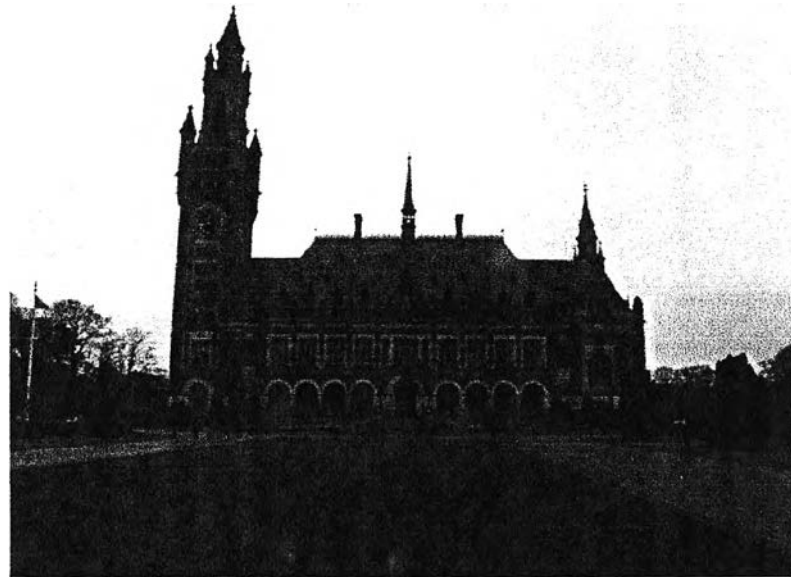

บทที่ 5

ศาลโลกกับการใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุล

ศาลโลก มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า "ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ" (International Court of Justice : ICJ) ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ.1946 โดยกฎบัตรแห่งสหประชาชาติ มาตรา 92¹ ให้มีฐานะเป็นองค์กรสำคัญด้านตุลาการขององค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) เพื่อทำหน้าที่แก้ไขข้อพิพาทระหว่างประเทศอันเกิดขึ้นจากกฎหมายระหว่างประเทศ โดยการตัดสิน ดีความและให้ความเห็นเกี่ยวกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างประเทศ ศาลโลกก่อตั้งขึ้นมาโดยมีข้อบังคับและหลักการคล้ายคลึงกับศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศ (Permanent Court of International Justice : PCIJ) ซึ่งได้ก่อตั้งและทำหน้าที่มาก่อนระหว่างปี ค.ศ.1933 – 1946 สำนักงานศาลโลก ณ ปัจจุบันตั้งอยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์

ภาพที่ 6 ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) หรือ ศาลโลก (World Court)

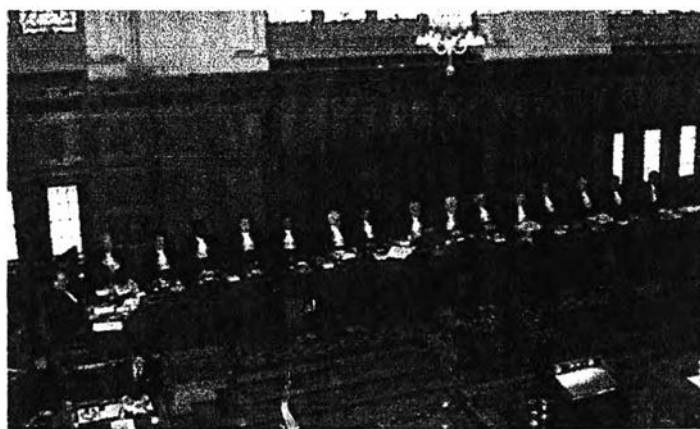

¹ UN Charter : Article 92 "The International Court of Justice shall be the principal judicial organ of the United Nations. It shall function in accordance with the annexed Statute which is based upon the Statute of the Permanent Court of International Justice and forms an integral part of the present Charter."

ศาลโลก ประกอบด้วย คณะผู้พิพากษาต่างสัญชาติกันจำนวน 15 คน โดยได้รับการคัดเลือก จากสมัชชาใหญ่แห่ง สหประชาชาติ และคณะมนตรีความมั่นคง แห่งสหประชาชาติ มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 9 ปี และจะมีการคัดเลือกใหม่ขึ้นทุก 3 ปีเมื่อผู้พิพากษาทุกๆ 5 คนหมดวาระลงพร้อมกัน คณะผู้พิพากษาเหล่านี้ ถือเป็นตัวแทนของสหประชาชาติ มิได้เป็นตัวแทนของประเทศที่ตนถือสัญชาติอยู่ และจะต้องสาบานตนก่อนเข้ารับตำแหน่งว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ เป็นกลาง ไม่เอียงเอียงเข้าข้างฝ่ายใดแม้ประเทศของตน เมื่อมีผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าในกรณีใดจะต้องมีการเลือกใหม่โดยเร็วที่สุด ผู้พิพากษาศาลโลกส่วนใหญ่มักมาจาก ผู้พิพากษาอาวุโส หรือเจ้าหน้าที่ด้านการยุติธรรมของแต่ละประเทศซึ่งมีความรู้ด้านกฎหมายระหว่าง ประเทศจากประเทศต่างๆ ที่มีระบบกฎหมายแตกต่างกันไปแต่มีการแบ่งสัดส่วนตามภูมิภาค เช่นเดียวกับที่มีในคณะมนตรีความมั่นคง (Security council) โดยมาจากแถบทวีปแอฟริกาจำนวน 3 คน จากแถบลาตินอเมริกาจำนวน 2 คน จากแถบเอเชียจำนวน 3 คน จากแถบยุโรป อเมริกา แคนาดา ออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์จำนวน 5 คน และยุโรปตะวันออกรวมทั้งรัสเซียจำนวน 2 คนซึ่งที่ ผ่านมาจะต้องมีผู้พิพากษาจากประเทศสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคง (Permanent member) อย่างน้อย 1 คน² ส่วนประเทศอื่นๆ นั้นผัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป ประเทศมหาอำนาจ อย่างเช่น ญี่ปุ่น และ เยอรมันนั้นมีผู้พิพากษาอยู่ทำหน้าที่อยู่เกือบทุกสมัย

การตัดสินข้อพิพาทในบางคดี อาจมีผู้พิพากษาพิเศษ(Judge ad hoc)เข้ามาร่วม พิจารณาด้วยหากมีผู้พิพากษาบางท่านไม่อาจทำหน้าที่ได้เพราะมีสัญชาติเดียวกับคู่กรณีฝ่ายใดฝ่าย หนึ่ง หรืออาจผู้พิพากษาที่ไม่มี เรียกเพิ่มเติมเข้ามาเพื่อให้มีผู้พิพากษาจากประเทศคู่กรณีทั้งหมดอยู่ ในการพิจารณา ผู้พิพากษาพิเศษนี้มีคุณสมบัติและอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาทั่วไปทุกประการ

ภาพที่ 7 ผู้พิพากษาศาลโลกขณะนั่งทำหน้าที่พิจารณาคดีข้อพิพาท

²ได้แก่สหรัฐอเมริกา รัสเซีย อังกฤษ จีน และ ฝรั่งเศส แต่ระหว่างปี ค.ศ.1967 – 1985 เพียงช่วงเดียวที่ไม่มี ผู้พิพากษาจากประเทศจีน

ตารางที่ 15 จำนวนปีที่ผู้พิพากษาจากประเทศต่างๆ ทำหน้าที่ผู้พิพากษาในศาลโลก

Nation	Years Served	Guyana	9 (15.5)	Philippines	9 (15.5)
Algeria	19 (32.8%)	Hungary	10 (17.2)	Poland	47 (81.0)
Argentina	27 (46.6)	India	20 (34.5)	Russia	56 (96.6)
Australia	9 (15.5)	Italy	27 (46.6)	Senegal	27 (46.6)
Belgium	6 (10.3)	Japan	37 (63.8)	Sierra Leone	10 (17.2)
Benin	9 (15.5)	Jordan	4 (6.9)	Slovak Republic	1 (1.7)
Brazil	24 (41.4)	Lebanon	11 (19.0)	Spain	9 (15.5)
Canada	12 (20.7)	Madagascar	13 (22.4)	Sri Lanka	4 (6.9)
Chile	9 (15.5)	Mexico	24 (41.4)	Sweden	9 (15.5)
China	39 (67.2)	Netherlands	7 (12.1)	Syria	8 (13.8)
Egypt	25 (43.1)	Nigeria	20 (34.5)	USA	58 (100)
El Salvador	12 (20.7)	Norway	24 (41.4)	United Kingdom	56 (96.6)
France	57 (98.3)	Pakistan	6 (10.3)	Uruguay	18 (31.0)
Germany	19 (32.8)	Panama	4 (6.9)	Venezuela	88 (13.8)
Greece	9 (15.5)	Peru	9 (15.5)	Yugoslavia	12 (20.7)

Notable Absents (except, in some cases, as ad hoc)

Austria, Bulgaria, Colombia, Cuba, Denmark, Finland, Indonesia, Iran, Iraq, Ireland, Israel, Libya, Malaysia, New Zealand, Portugal, Saudi Arabia, South Africa, South Korea, Thailand, Turkey

ที่มา Eric A. Posner and Miguel De. Figueiredo, "Is The International Court of Justice Politically Bias?," Paper presented at The International Law Workshop, University of California, Berkeley.

5.1 บทบาทและหน้าที่ของศาลโลก

ศาลโลกมีบทบาทและหน้าที่ดังที่บัญญัติไว้ในธรรมนูญของศาลโลก ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประการคือ

5.1.1. หน้าที่ตัดสินคดีพิพาท ระหว่างรัฐภาคีที่เป็นสมาชิกของศาลโลก

ปัจจุบันศาลโลกมีสมาชิกอยู่จำนวน 191 ประเทศ ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ และประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกของสหประชาชาติแต่ยอมรับอำนาจของศาลโลกไว้เช่น สวิตเซอร์แลนด์ ซานมาริโน³ ศาลโลกไม่ได้มีอำนาจเหนือข้อพิพาททุกเรื่องของรัฐสมาชิก

³ UN Charter :Article 93 Section 1 "All Members of the United Nations are ipso facto parties to the Statute of the International Court of Justice." Section 2. "A state which is not a Member of the United Nations may become a party to the Statute of the International Court of Justice on conditions to be determined in each case by the General Assembly upon the recommendation of the Security Council."

แต่อำนาจการตัดสินข้อพิพาทจากการปฏิบัติหรือตีความกฎหมายระหว่างประเทศเกิดขึ้นจากข้อตกลงพิเศษ จากสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ได้มีการบัญญัติถึงการให้อำนาจศาลโลกไว้อีกกว่า 300 เรื่อง⁴ และ จากการให้อำนาจศาลโลกโดยบังคับ อำนาจหน้าที่ในการตัดสินคดีข้อพิพาทนั้นได้บัญญัติไว้ในธรรมนูญศาลโลกมาตรา 36 ดังนี้

อำนาจอันเกิดจากข้อตกลงพิเศษ Special agreement (Compromis)

ตามมาตรา 36 วรรคแรก⁵ ของธรรมนูญศาลโลกได้บัญญัติว่า "ศาลโลกมีอำนาจตัดสินข้อพิพาททุกคดีของรัฐสมาชิกและทุกเรื่องที่ทำให้อำนาจศาลโลกไว้โดยเฉพาะที่บัญญัติไว้ตามกฎบัตรแห่งสหประชาชาติ หรือที่สนธิสัญญาและอนุสัญญาได้ให้อำนาจไว้" อำนาจอันเกิดจากข้อตกลงพิเศษนี้หมายถึงคู่กรณีได้ยอมรับที่จะให้ศาลโลกเป็นผู้ตัดสินข้อพิพาทเมื่อเกิดข้อพิพาทในเรื่องใดเรื่องหนึ่งขึ้น ข้อตกลงพิเศษนี้นิยมเรียกกันในภาษาฝรั่งเศสว่า "Compromis" ปัจจุบันได้มีข้อพิพาทเฉพาะจำนวน 13 เรื่องอยู่ภายใต้อำนาจของศาลโลก ซึ่งเมื่อเกิดข้อพิพาทเฉพาะขึ้นแล้วศาลโลกสามารถเข้ามาตัดสินข้อพิพาทที่ฝ่ายหนึ่งได้ยื่นฟ้องต่อศาลโลกได้

ตารางที่ 16 ข้อพิพาทและประเทศที่ให้อำนาจศาลโลกไว้ด้วยข้อตกลงพิเศษ

Case	Parties	Date of Special Agreement	Date of notification (filing in the Registry)
Asylum	Colombia/Peru	31 Aug. 1949	15 Oct. 1949
Minquiers and Ecrehos	France/United	29 Dec. 1950	6 Dec. 1951
Sovereignty over Certain Frontier	Belgium/Netherlands	7 Mar. 1957	27 Nov. 1957
North Sea Continental Shelf	Federal Republic of Germany/Denmark	2 Feb. 1967	20 Feb. 1967
North Sea Continental Shelf	Federal Republic of Germany/Netherlands	2 Feb. 1967	20 Feb. 1967

ที่มา A guide to the history, composition, jurisdiction, procedure and decisions of the Court (1946-1996) Available from: <http://www.ici-cij.org/iciwww/igeneralinformation/ibook/Bbookchapter3.HTM> (30 July 2005).

⁴ ICJ Annual Report to The General Assembly(1 august 2004 – 31 July 2005): 2.

⁵ ICJ Statue : Article 36 Section 1. "The jurisdiction of the Court comprises all cases which the parties refer to it and all matters specially provided for in the Charter of the United Nations or in treaties and conventions in force."

ตารางที่ 16 (ต่อ) ข้อพิพาทและประเทศที่ให้อำนาจศาลโลกไว้ด้วยข้อตกลงพิเศษ

Case	Parties	Date of Special Agreement	Date of notification (filing in the Registry)
Continental Shelf (Tunisia/Libyan Arab Jamahiriya)	Tunisia/Libyan Arab Jamahiriya	10 Jun. 1977	1 Dec. 1978 (Tunisia) and 19 Feb. 1979 (Libyan)
Delimitation of the Maritime Boundary in the Gulf of Maine Area	Canada/United States of America	29 Mar. 1979	25 Nov. 1981
Continental Shelf (Libyan Arab Jamahiriya/Malta)	Libyan Arab Jamahiriya/Malta	23 May 1976	26 Jul. 1982
Frontier Dispute	Burkina Faso/Republic of ...	16 Sep. 1983	14 Oct. 1983
Land, Island and Maritime Frontier Dispute	El Salvador/Honduras	24 May 1986	11 Dec. 1986
Territorial Dispute	Libyan Arab Jamahiriya/Chad	31 Aug. 1989	31 Aug. 1990 (Libyan) and
Gabcikovo-Nagymaros Project	Hungary/Slovakia	7 Apr. 1993	2 Jul. 1993
Kasikili/Sedudu Island	Botswana/Namibia	15 Feb. 1996	29 May 1996

ที่มา A guide to the history, composition, jurisdiction, procedure and decisions of the Court (1946-1996) Available from: <http://www.icj-cij.org/icjwww/igeneralinformation/ibbook/Bbookchapter3.HTM> (30 July 2005).

อำนาจอันเกิดจากสนธิสัญญา หรือ อนุสัญญาต่างๆ (Jurisdiction provide for in treaties and convention)

ศาลโลกมีอำนาจตัดสินข้อพิพาทอันเกิดขึ้นภายใต้สนธิสัญญา อนุสัญญา หรือ ข้อตกลงระหว่างประเทศที่บัญญัติให้อำนาจศาลโลกไว้ได้ ทั้งที่เป็นสนธิสัญญาแบบทวิภาคีหรือ พหุภาคี โดยอำนาจที่มีให้ศาลโลกนั้นได้แก่อำนาจในการตัดสินข้อพิพาท และตีความแนวทางการ ปฏิบัติตามสนธิสัญญานั้น ซึ่งการให้อำนาจศาลโลกโดยวิธีการนี้อาจมีข้อสงวนหรือไม่มีข้อสงวนก็ได้ ปัจจุบันได้มีสนธิสัญญา อนุสัญญา และ ข้อตกลงระหว่างประเทศกว่า 300 เรื่องที่ให้อำนาจศาลโลกไว้

ตารางที่ 17 ตัวอย่างสนธิสัญญา อนุสัญญา หรือ ข้อตกลงระหว่างประเทศที่บัญญัติให้อำนาจศาลโลกไว้เมื่อเกิดข้อพิพาท

Examples of treaties or conventions conferring jurisdiction on the ICJ		
American treaty on pacific settlement	Bogota	30 Apr. 1948
Convention on the prevention and punishment of the crime of Genocide	Paris	9 Dec. 1948
Revised act for the pacific settlement of international disputes	Lake Success	28 Apr. 1949
Convention relating to the status of refugees	Geneva	28 Jul. 1951
Treaty of peace with Japan	San Francisco	8 Sep. 1951
Treaty of friendship (India/Philippines)	Manila	11 Jul. 1952
Universal copyright convention	Geneva	6 Sep. 1952
European convention for the peaceful settlement of disputes	Strasbourg	29 Apr. 1957
Single convention on narcotic drugs	New York	30 Mar. 1961
Optional protocol to the Vienna convention on diplomatic relations, concerning the compulsory settlement of disputes	Vienna	18 Apr. 1961
Optional protocol to the Vienna convention on Consular relations, concerning the compulsory settlement of disputes	Vienna	24 Apr. 1963
International convention on the elimination of all forms of racial discrimination	New York	7 Mar. 1966
Convention on the law of treaties	Vienna	23 May 1969
Convention on the suppression of the unlawful seizure of aircraft	The Hague	16 Dec. 1970
Treaty of commerce (Benelux/USSR)	Brussels	14 Jul. 1971
Convention for the suppression of unlawful acts against the safety of civil aviation	Montreal	23 Sep. 1971

อำนาจศาลโลกที่เกิดจากปฏิญญายอมรับอำนาจศาลโลกโดยบังคับ

(Declarations Accepting the Compulsory Jurisdiction of the Court : Optional Clause System)

การให้ปฏิญญายอมรับอำนาจศาลโลกโดยบังคับ ได้กำหนดไว้ในมาตรา 36 วรรคสอง ของธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า

“รัฐสมาชิกของธรรมนูญฉบับนี้สามารถประกาศยอมรับอำนาจของศาลโลกโดยบังคับได้ทุกเมื่อ แม้ปราศจากข้อตกลงพิเศษ เช่นเดียวกับที่รัฐอื่นนั้นได้ยอมรับอำนาจศาลโลกไว้เช่นกัน ให้ศาลโลกมีอำนาจเกี่ยวกับข้อพิพาทดังนี้

1. การตีความสนธิสัญญา
2. ข้อสงสัยเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ
3. ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น หรือที่มีอยู่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีการละเมิดกฎบัตรระหว่างประเทศ

นั้น

4. ลักษณะหรือวิธีการในการชดเชยความเสียหายจากการละเมิดกฎบัตรระหว่างประเทศนั้น⁶

มาตรา 36 วรรค 3 ของธรรมนูญได้กำหนดให้ประเทศที่ให้ปฏิญญายอมรับอำนาจศาลโลกโดยบังคับจะต้องยอมรับอำนาจศาลโลกโดยไม่มีเงื่อนไข โดยเป็นไปตามหลักการต่างตอบแทน ปัจจุบันแม้ว่าจะมีประเทศซึ่งเป็นสมาชิกศาลโลกอยู่ถึง 191 ประเทศ แต่มีประเทศที่ยอมรับอำนาจศาลโลกโดยบังคับเพียง 65 ประเทศโดยมีข้อสงวนและไม่มีข้อสงวน⁷ ประเทศอังกฤษเป็นประเทศมหาอำนาจประเทศเดียวที่ประกาศยอมรับอำนาจศาลโลกโดยบังคับ ซึ่งแตกต่างจากสหรัฐอเมริกาที่มักยอมรับคำตัดสินของศาลโลกเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายตน ปัญหาสำคัญของ การให้อำนาจศาลโลกโดยบังคับคือการมีข้อสงวนในปฏิญญา ที่แม้ว่าจะห้ามการมีข้อสงวนไว้ในธรรมนูญไว้ก็ตาม ข้อสงวนที่ประเทศซึ่งยอมรับอำนาจศาลโลกโดยบังคับมักมีอยู่คือ ข้อสงวนในการที่

⁶ ICJ Statute : Article 36 Section 2. “The states parties to the present Statute may at any time declare that they recognize as compulsory ipso facto and without special agreement, in relation to any other state accepting the same obligation, the jurisdiction of the Court in all legal disputes concerning:

- a. the interpretation of a treaty
- b. any question of international law
- c. the existence of any fact which, if established, would constitute a breach of an international obligation
- d. the nature or extent of the reparation to be made for the breach of an international obligation.”

⁷ ICJ Annual Report to The General Assembly (1 August 2004 – 31 July 2005): 2.

จะสามารถใช้วิธีการอื่นนอกจากศาลโลกเพื่อการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทได้ (มีจำนวน 33 ประเด็น) และ ข้อเสนอที่จะปฏิบัติตามหากคำตัดสินของศาลโลกขัดแย้งกับอำนาจภายในประเทศ (มีจำนวน 23 ประเด็น) ซึ่งทั้งสอง ข้อเสนอเหล่านี้มักนำไปสู่การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลโลก นอกจากนี้ยังมีการให้ ประเด็นโดยมีข้อจำกัดด้านเวลาซึ่งอาจเป็นการให้ประเด็นโดยมีกำหนดเวลาสั้นๆ หรือ สามารถถอน ประเด็นได้โดยทันที เป็นต้น

5.1.2. หน้าที่ในการให้ความเห็นด้านกฎหมายระหว่างประเทศ Advisory Jurisdiction (Advisory Opinion)

ศาลโลกมีอำนาจในการให้ความเห็นที่มีข้อสงสัยทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศ ดังที่บัญญัติไว้ในธรรมนูญของศาลโลกมาตรา 65⁸ โดยการร้องขอจากองค์กรต่างๆ ตามมาตรา 96 ของกฎบัตรสหประชาชาติ⁹ สมาชิกทั่วไปแห่งสหประชาชาติหรือคณะมนตรีความมั่นคงอาจจะร้อง ขอให้ศาลโลกให้ความเห็นทางกฎหมายที่มีข้อสงสัยได้ เช่นเดียวกับองค์กรอื่นๆ ในองค์การ สหประชาชาติ แต่การขอความเห็นด้านกฎหมายจากศาลโลกนั้น ก็ได้มีข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ สำคัญอยู่หลายประการ กรณีตัวอย่างเช่น องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ได้มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้อาวุธนิวเคลียร์ของรัฐเมื่อเกิดความขัดแย้ง จึงได้ขอความเห็นทาง กฎหมายจากศาลโลก ศาลโลกจึงได้กำหนดเงื่อนไขสามประการที่จะสามารถขอความเห็นได้คือ

1. ตัวแทนที่ขอความเห็นจะต้องเป็นตัวแทนที่มีอำนาจภายใต้กฎบัตรแห่งสหประชาชาติ
2. ความเห็นที่ร้องขอต้องเป็นความเห็นทางด้านกฎหมาย
3. ข้อสงสัยทางกฎหมายนั้นต้องเกี่ยวข้องกับภารกิจของตัวแทนที่ขอความเห็น

ซึ่งทั้งสามประการดังกล่าวเป็นเงื่อนไขในการขอความเห็นจากศาลโลก จากกรณีขององค์การ อนามัยโลกนั้น ไม่มีตัวแทนด้านใดในองค์การอนามัยโลกที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับประเด็นข้อสงสัยที่

⁸ ICJ Statute : Article 65 Section 1. "The Court may give an advisory opinion on any legal question at the request of whatever body may be authorized by or in accordance with the Charter of the United Nations to make such a request."

⁹ UN Charter : Article 98 Section 1. "The General Assembly or the Security Council may request the International Court of Justice to give an advisory opinion on any legal question."

Section 2. "Other organs of the United Nations and specialized agencies, which may at any time be so authorized by the General Assembly, may also request advisory opinions of the Court on legal questions arising within the scope of their activities."

นำมาขอความเห็นจากศาลโลกเลย ฉะนั้นศาลโลกจึงไม่ได้ให้ความเห็นในประเด็นที่องค์การอนามัยโลกได้ขอความเห็นมาดังกล่าว

ตามธรรมนูญศาลโลก มาตรา 38 กำหนดให้การพิจารณาคดี วินิจฉัย และตีความกฎหมายระหว่างประเทศของศาลโลกนั้น อยู่บนพื้นฐานของสนธิสัญญาระหว่างประเทศ กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ และหลักกฎหมาย ที่เป็นที่ยอมรับของอารยประเทศเพื่อเป็นหลักในการพิจารณา ส่วนระเบียบวิธีพิจารณาคดีของศาลโลกนั้นคล้ายคลึงกับกระบวนการทางศาลทั่วไป โดยคู่พิพาทแต่ละฝ่ายต่างมีผู้แทนและทนายความเพื่อแถลงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายของตน เมื่อศาลโลก ตัดสินคดีความใดแล้ว ถือว่าเป็นอันยุติ ไม่มีการอุทธรณ์หรือฎีกาแต่อย่างใด รัฐที่เป็นสมาชิกและยอมรับอำนาจศาลโลกให้เข้ามาตัดสินคดีข้อพิพาทด้วยอำนาจใดก็ตามจะต้องปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลก หากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลก คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งสามารถร้องเรียนไปยังคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติให้พิจารณาดำเนินการเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามได้¹⁰ บางครั้งสหประชาชาติอาจเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกทำการคว่ำบาตรประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลโลก ซึ่งจะได้ผลมกน้อยเพียงโดยอ้อมขึ้นกับความร่วมมือ ของประเทศสมาชิกอื่นๆด้วย

การเป็นสมาชิกของศาลโลกแต่เพียงอย่างเดียวนั้นไม่อาจนำคดีให้ศาลโลกพิจารณาตัดสินข้อพิพาทได้ แต่จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลโลกมีอำนาจและคู่กรณีต้องยอมรับอำนาจของศาลโลกด้วย การนำคดีความหรือข้อสงสัยต่างๆ ให้ศาลโลกพิจารณา โดยสรุปแล้วอาจเกิดขึ้นได้ 2 กรณีคือ โดยรัฐคู่ความที่เป็นสมาชิกของศาลโลกทำความตกลงกันให้นำข้อพิพาทที่เกิดขึ้นขึ้นสู่การพิจารณาตัดสินโดยศาลโลกและโดยรัฐซึ่งยอมรับอำนาจศาลโลกโดยบังคับหรือรัฐภาคีซึ่งเป็นสมาชิกของสนธิสัญญา อนุสัญญา หรือความตกลงต่างๆ ซึ่งมีข้อบัญญัติไว้ว่า หากรัฐภาคีมีข้อสงสัย หรือข้อพิพาทระหว่างกัน ต้องให้ศาลโลก เป็นผู้วินิจฉัย ตีความ หรือตัดสิน

จนถึงปัจจุบันได้มีคดีข้อพิพาทระหว่างประเทศขึ้นสู่การพิจารณาของศาลโลกในเรื่องต่างๆ จำนวน 105 คดี โดยศาลโลกทำการตัดสินไปแล้วกว่า 90 คดี¹¹ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ปัญหาเขตแดน

¹⁰ Un Charter : Article 94 Section 01 "Each Member of the United Nations undertakes to comply with the decision of the International Court of Justice in any case to which it is a party."

Section 2. "If any party to a case fails to perform the obligations incumbent upon it under a judgment rendered by the Court, the other party may have recourse to the Security Council, which may, if it deems necessary, make recommendations or decide upon measures to be taken to give effect to the judgment."

¹¹ General Information – The court at a glance(online),. Available from: <http://www.icj-cij.org/iciwww/igener?linformation/icjgnot.html>(1 January 2006).

และอาณาเขตทางทะเล ปัญหาอธิปไตยเหนือดินแดนและน่านน้ำ ปัญหาการใช้กำลังทางทหารซึ่งผิดกฎหมายระหว่างประเทศ ปัญหาการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น ปัญหาความสัมพันธ์ทางการทูต สัญชาติ เป็นต้น โดยข้อพิพาทที่จะนำขึ้นสู่การพิจารณาของศาลโลกต้องเป็นข้อพิพาทระหว่างรัฐเท่านั้น เอกชนไม่มีสิทธินำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลโลกได้ ศาลโลกจึงแตกต่างจากองค์กรระหว่างประเทศทางด้านตุลาการอื่นๆ ซึ่งอาจรับเรื่องการกระทำผิดกฎหมายระหว่างประเทศจากบุคคลทั่วไปมาดำเนินการได้ เช่น ศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ (International Criminal Court) ศาลกฎหมายทางทะเล (the International Tribunal for the Law of the Sea) ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินยุโรป (the European Court of Human Rights) หรือ ศาลแห่งชาตินยุโรป (the European Court of Justice) เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากธรรมเนียมของศาลโลกที่ต้องการให้ศาลโลกเป็นองค์กรเพื่อแก้ไขข้อพิพาทระหว่างรัฐในสังคมนานาชาติโดยสันติ แต่อย่างไรก็ตามคำตัดสินและตีความกฎหมายระหว่างประเทศของศาลโลกนั้นได้มีบทบาทสำคัญเหนือปัจเจกชนผู้ใช้กฎหมายทั่วไปและองค์กรระหว่างประเทศอีกมากมาย

ตารางที่ 18 ข้อพิพาทในเรื่องต่างๆ ที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลโลก

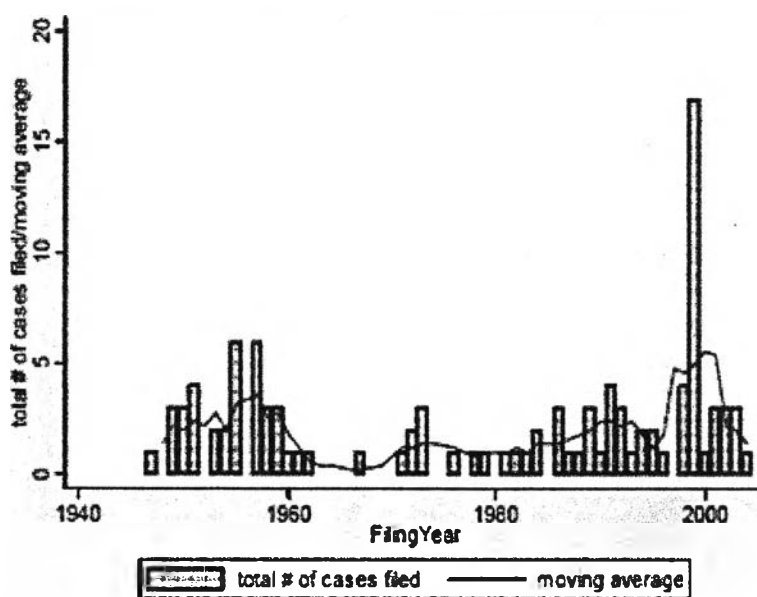
Type of Case ¹	Frequency
Aerial Incident	14
Border Dispute	33
Diplomatic Relations	8
Diplomatic Relations: Property	1
Use of Force	22
Property	14
Trusteeship: Decolonization	4
Other	9
<i>Total</i>	<i>105</i>

ที่มา Ginsburg and Richard H. McAdams, *Adjudicating in Anarchy: An Expressive Theory of International Dispute Resolution*, *William & Mary Law Review* 1229(2004) : 49.

บทบาทและผลงานของศาลโลกนั้นได้มีผู้วิพากษ์วิจารณ์ไปในแนวทางที่แตกต่างกัน ฝ่ายหนึ่งให้ความเห็นว่าศาลโลกนั้นเป็นองค์กรทางด้านตุลาการที่ทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทและรักษา

สันติภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹² ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งมองว่าศาลโลกไร้ประสิทธิภาพ และได้รับความเชื่อถือน้อยลง¹³ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความคาดหวังและมุมมองในบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่จากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและผลงานของศาลโลกที่ผ่านมา ก็มีข้อสรุปทางตัวเลขและข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ เช่นพบว่าการปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกที่ให้อำนาจศาลโลกโดยข้อตกลงพิเศษหรือสนธิสัญญานั้นสูงกว่าการให้อำนาจศาลโลกที่เกิดขึ้นโดยอำนาจบังคับ การนำข้อพิพาทขึ้นสู่การพิจารณาของศาลโลกในทศวรรษที่ 1990 นั้นมีเพิ่มมากขึ้นและประเทศมหาอำนาจนั้นถูกฟ้องโดยศาลโลกมากขึ้น เป็นต้น

ภาพที่ 8 แผนภูมิแสดงจำนวนข้อพิพาทซึ่งรัฐนำขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลโลก

ที่มา Eric A. Posner, "The Decline of The International Court of Justice," Chicago Public Law and Legal Theory Working Paper No.81(December 2004) : 6.

¹² ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Jonathan I. Charney, "Disputes Implicating the Institutional Credibility of the Court : Problems of Non-Appearance, Non-Participation, and Non-Performance," in *The International Court of Justice At A Crossroads*, ed. Lori Fisler Damrosch(1987), Colter Paulson, "Compliance with Final Judgements of The International Court of Justice since 1987", *American Journal of International Law* 98 no.3(July, 2004).

¹³ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Eric A. Posner, "The Decline of The International Court of Justice," Chicago Public Law and Legal Theory Working Paper No.81(December 2004) , Howard N. Meyer, *The World Court in Action : Judging Among The Nations*(Lanham, Maryland : Rowman & Littlefield Publishers, 2002).

แม้ศาลโลกได้ถูกก่อตั้งขึ้นมาเป็นองค์กรทางด้านการยุติธรรมที่สำคัญ แต่ศาลโลกก็ไม่อาจทำหน้าที่สมดังที่เราคาดหวังไว้เช่นเดียวกับศาลยุติธรรมในประเทศ เนื่องจากศาลโลกนั้นมิใช่ข้อจำกัดมากมายต่อการมีอำนาจเหนือข้อพิพาทและการให้ความเห็นทางกฎหมายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว การยอมรับอำนาจศาลโลกของรัฐนั้นเป็นไปโดยสมัครใจ ไม่ใช่อำนาจโดยบังคับที่มีความเด็ดขาดเช่นดังศาลยุติธรรมในประเทศ แม้การให้ปฎิญาของรัฐที่จะยอมรับอำนาจศาลโลกโดยบังคับก็มีข้อสงวนมากมาย สิ่งที่สูงจนถึงความไร้ประสิทธิภาพนี้ได้แก่การที่มีเพียง 65 ประเทศที่ยอมรับอำนาจศาลโลกโดยบังคับ (Compulsory Jurisdiction) และยังมีข้อสงวนอยู่อีกมากมายซึ่งได้จำกัดอำนาจศาลโลกไว้ การมีข้อพิพาทขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลโลกเพียงประมาณ 100 คดีในช่วงระยะเวลากว่า 50 ปีแต่เป็นข้อพิพาทที่ไม่ได้มีความรุนแรงใดๆ และยังปรากฏว่ามีข้อพิพาทต่างๆ กว่า 20 เรื่องที่มีการโต้แย้งอำนาจศาลโลกไว้ สิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนถึงปัญหาของศาลโลกต่อการปฏิบัติตามของรัฐที่เกี่ยวข้อง

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพของศาลโลกน้อยด้อยไปคือหลักการยอมรับอำนาจศาลโลกโดยความยินยอม ซึ่งหลักการยอมรับอำนาจศาลโลกโดยความยินยอมนั้นได้รับการสนับสนุนจากประเทศมหาอำนาจในสังคมระหว่างประเทศ ตั้งแต่เมื่อครั้งการก่อตั้งศาลโลกในปี ค.ศ.1920 ประเทศมหาอำนาจภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ซึ่งได้แก่อังกฤษ ฝรั่งเศส และ อิตาลี ก็ต่อต้านการกำหนดธรรมนูญเพื่อให้ศาลโลกมีอำนาจโดยบังคับ ต่อมาในปี ค.ศ.1940 สหรัฐอเมริกาและรัสเซีย ประเทศมหาอำนาจในสมัยนั้นก็ต่อต้านการให้ศาลโลกมีอำนาจโดยบังคับด้วยเช่นกัน ซึ่งการต่อต้านจากประเทศมหาอำนาจดังกล่าวเป็นผลให้ศาลโลกไม่อาจมีอำนาจโดยบังคับเหนือรัฐได้ อำนาจของศาลโลกจึงเป็นไปตามความสมัครใจ ข้อพิพาทต่างๆ จะอยู่ภายใต้อำนาจของศาลโลกได้โดยการยินยอมจากประเทศที่เกี่ยวข้อง หรือ ยอมรับว่าจะอยู่ใต้อำนาจโดยบังคับเมื่อเกิดข้อพิพาทซึ่งอาจมีข้อสงวนหรือไม่มี (Optional Clause) หลักการยอมรับอำนาจศาลโลกโดยความยินยอมมาจากหลักการที่ว่ารัฐอธิปไตยที่มีอยู่ในโลกกว่า 200 รัฐนั้นมีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง และมีความเสมอภาคกัน การปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศของรัฐต่างๆ ขึ้นอยู่กับความเคารพและความรับผิดชอบต่อสังคมระหว่างประเทศ ในขณะที่สังคมระหว่างประเทศยังมีวิวัฒนาการไม่เทียบเท่ากับสังคมในประเทศ ศาลโลกก็ไม่อาจมีอำนาจโดยบังคับได้เช่นเดียวกับศาลในประเทศ ศาลโลกจึงต้องรักษาความเป็นกลางให้ได้มากที่สุด จนกว่าสังคมระหว่างประเทศจะมีวิวัฒนาการเพิ่มมากขึ้นจนสามารถมีองค์กรเหนือรัฐได้ ศาลโลกในปัจจุบันจึงมีข้อองค์กรเหนือรัฐ แต่ทำได้เพียงแคเป็นองค์กรกลาง ซึ่งสามารถเข้ามาแทรกแซงเพื่อแก้ไขข้อพิพาทโดยสันติในบางกรณีเท่านั้น ซึ่งวิธีการเช่นนี้จะไม่ทำให้เกิดความรุนแรงจนนำไปสู่สงคราม

จากประสิทธิภาพที่จำกัดของศาลโลกในปัจจุบัน ได้เกิดแนวความคิดที่จะกำหนดให้ศาลโลกมีอำนาจโดยบังคับมากขึ้น เช่นเดียวกับองค์กรทางด้านการศึกษาและการยุติธรรมอื่นๆ เช่น ศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court) หรือ หน่วยแก้ไขข้อพิพาทในองค์การการค้าโลก (Dispute Settlement Body) ที่มีอำนาจโดยบังคับบางประการอยู่ และ ก็ได้รับการปฏิบัติตามด้วยดีเช่นกัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการใช้อำนาจโดยบังคับระหว่างองค์การการค้าโลกกับศาลโลกแล้ว ทำให้พบสาเหตุของการปฏิบัติตามที่สำคัญคือ ข้อตกลงที่มีในองค์การการค้าโลกเกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจที่มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence) มีผลประโยชน์ตอบแทนกันได้เด่นชัด การฝ่าฝืนอาจทำให้เสียประโยชน์ในระยะยาวได้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคำตัดสินของศาลโลกที่มักจะเกี่ยวข้องกับด้านการเมือง เขตแดน หรือ สิทธิมนุษยชนแล้ว การเสียประโยชน์จากการปฏิบัติตามอาจไม่คุ้มค่ากับการเสียประโยชน์จากการฝ่าฝืน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คำตัดสินของศาลโลกในบางกรณีนั้นไม่ได้ผลเท่าที่ควร¹⁴ แต่อย่างไรก็ตามการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลโลกก็เกิดขึ้นมากกว่าการละเมิด โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจที่ไม่อาจใช้กำลังทางทหารหรือการบังคับให้ปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศได้โดยง่ายนั้น ศาลโลกเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ได้เข้ามามีบทบาทต่อการแก้ไขปัญหาด้วยการตีความกฎหมายระหว่างประเทศและวางแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ และเป็นที่ยังของรัฐที่อ่อนแอกว่าได้อย่างดี

ตารางที่ 19 การนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลโลกที่มีประเทศมหาอำนาจเป็นคู่กรณี ในช่วงปี ค.ศ. 1946 – 2004

ผู้ยื่นฟ้อง (Applicant)	ผู้ถูกฟ้อง	ปีที่ยื่นฟ้อง (Filing)
1946 – 1965		
United Kingdom	Albania	1947
United Kingdom	Norway	1949
France	USA	1950
United Kingdom	Iran	1951
Greece	United Kingdom	1951
Italy	France	1953
France	Norway	1955
Portugal	India	1955

ที่มา Eric A. Posner, "The Decline of The International Court of Justice," Chicago Public Law and Legal Theory Working Paper No.81(December 2004) : 6 – 7.

¹⁴ Jonathan I. Chamey, "Disputes Implicating the Institutional Credibility of the Court : Problems of Non-Appearance, Non-Participation, and Non-Performance," in The International Court of Justice At A Crossroads.ed. Lori Fisler Damrosch(1987), pp. 288-319.

ตารางที่19(ต่อ) การนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลโลกที่มีประเทศมหาอำนาจเป็นคู่กรณี
ในช่วงปี ค.ศ.1946 – 2004

Switzerland	USA	1957
Cameroon	United Kingdom	1961
1966 – 1985		
India	Pakistan	1971
Germany	Iceland	1972
United Kingdom	Iceland	1972
Austria	France	1973
New Zealand	France	1973
USA	Iran	1979
Nicaragua	USA	1984
1986 – 2004		
USA	Italy	1987
Libya	USA	1992
Libya	United Kingdom	1992
Iran	USA	1992
New Zealand	France	1995
Paraguay	USA	1998
Yugoslavia	France	1999
Yugoslavia	Germany	1999
Yugoslavia	United Kingdom	1999
Pakistan	India	1999
Germany	USA	1999
Congo, Republic of	France	2003
Mexico	USA	2003

ที่มา Eric A. Posner, "The Decline of The International Court of Justice," Chicago Public Law and Legal Theory Working Paper No.81(December 2004) : 6 – 7.

จากข้อมูลการนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลโลกที่ผ่านมานั้นในช่วง 20 ปีแรก (ค.ศ.1946 – 1965) ประเทศมหาอำนาจเป็นผู้ยื่นฟ้องประมาณร้อยละ 60 (ของคดีทั้งหมด)และเป็นผู้ถูกฟ้องประมาณร้อยละ 60 ช่วง 20 ปีถัดมา(ค.ศ.1966 – 1985) ประเทศมหาอำนาจเป็นผู้ยื่นฟ้องประมาณร้อยละ 50 และเป็นผู้ถูกฟ้องประมาณร้อยละ 50 ช่วงสุดท้าย (ค.ศ.1986 -2004) ประเทศมหาอำนาจเป็นผู้ยื่นฟ้องประมาณร้อยละ 13 และเป็นผู้ถูกฟ้องเต็ม 100 เปอร์เซ็นต์¹⁵ ซึ่งเห็น

¹⁵ Eric A. Posner, "The Decline of The International Court of Justice," Chicago Public Law and Legal Theory Working Paper No.81(December 2004): 7.

ได้ว่าศาลโลกนั้นได้เป็นที่พึ่งของรัฐที่อ่อนแอในการเรียกร้องจากประเทศมหาอำนาจในสังคมนระหว่างประเทศมากขึ้น

5.2 ศาลโลกกับการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา

ศาลโลกมีอำนาจตัดสินคดีข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ.1963 เนื่องจากได้มีพิธีสารทำอนุสัญญาที่กำหนดอำนาจให้แก่ศาลโลกไว้โดยบังคับ ซึ่งเป็นอำนาจที่เกิดขึ้นโดยสนธิสัญญาที่ให้อำนาจศาลโลกไว้ตามธรรมนูญศาลโลกมาตรา 36 วรรคแรกดังที่กล่าวแล้ว การประหารชีวิตนักโทษชาวต่างชาติโดยละเมิดอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลซึ่งได้เกิดเป็นข้อพิพาทจึงเป็นคดีภายใต้อำนาจของศาลโลก และเมื่อการเจรจาไกล่เกลี่ยระหว่างประเทศที่ถูกละเมิดกับประเทศสหรัฐอเมริกาไม่เป็นผล ประเทศที่ถูกละเมิดจึงได้ฟ้องสหรัฐอเมริกาต่อศาลโลก และทำให้ศาลโลกเข้ามาเกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาโดยทันที

5.2.1 ศาลโลกกับการประหารชีวิตนายแอนเจิล ฟรานซิสโก เบรียด สัญชาติปารากวัย

เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 1998 รัฐบาลปารากวัยได้ยื่นฟ้องต่อศาลโลกเพื่อให้ตัดสินข้อพิพาทกรณีสหรัฐอเมริกาได้ละเมิดการปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ.1963 โดยสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินประหารชีวิตและจะดำเนินการประหารชีวิตนายแอนเจิล ฟรานซิสโก เบรียด (Angel Francisco Breard) ซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล นายเบรียดเป็นพลเมืองสัญชาติปารากวัยซึ่งเข้ามาพักอาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาและได้กระทำความผิดฐานพยายามข่มขืนกระทำชำเราและฆาตกรรมนางรูธ ดิกกี (Ruth Dickie) ในมลรัฐเวอร์จิเนียเมื่อวันที่ 1 กันยายน 1992 ซึ่งภายหลังจากการจับกุมและคุมขัง เจ้าหน้าที่สหรัฐอเมริกามีได้แจ้งให้นายเบรียดทราบถึงสิทธิทางกงสุล จนเป็นเหตุให้นายเบรียดถูกศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาตัดสินให้ประหารชีวิตในที่สุด

รัฐบาลปารากวัยได้ทราบภายหลังที่ศาลสูงสุดของมลรัฐเวอร์จิเนียการตัดสินให้ลงโทษประหารชีวิตนายเบรียดและได้พยายามดำเนินการเจรจากับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเพื่อให้มีการยกเว้นโทษประหารแก่นายเบรียดแต่ก็ไม่เป็นผล จนในที่สุดได้ยื่นฟ้องต่อศาลโลกเพื่อให้สหรัฐอเมริกาหยุดการประหารชีวิตนายเบรียด ศาลโลกได้มีคำสั่งชั่วคราว (Provisional Measures) เมื่อวันที่ 7 เมษายน 1998 เพื่อให้สหรัฐอเมริกาหยุดการประหารชีวิตนายเบรียดไว้ก่อนกำหนดการประหารชีวิตเพียง 7 วัน จนกว่าศาลโลกจะมีการตัดสินข้อพิพาทในคดีนี้

ในระหว่างการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งชั่วคราวของศาลโลก นายเดวิด แอนดรู (David R. Andrews) ที่ปรึกษากฎหมายของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา (U.S. Department of State) ได้โต้แย้งในการพิจารณาว่า "คำสั่งชั่วคราวของศาลโลกนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศเนื่องจากศาลโลกไม่มีอำนาจในการออกคำสั่งชั่วคราวก่อนการพิจารณาคดี และคำสั่งชั่วคราวถูกนำมาใช้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องการใช้โทษประหารชีวิตกับอาชญากรรมรุนแรงซึ่งเป็นอำนาจทางอาญาภายในประเทศ และประเทศปารากวัยไม่มีสิทธิตามกฎหมายที่จะให้มีการยกเลิกคำตัดสินเดิมที่ลงโทษนายเบรียด การให้มีการพิจารณาคดีใหม่ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังการละเมิดอนุสัญญา ศาลโลกไม่ใช่ศาลสูงสุดทางอาญาหรือผู้มีอำนาจในการเขียนอนุสัญญาขึ้นมาใหม่ซึ่งสหรัฐอเมริกานั้นไม่อาจปฏิบัติตามได้"¹⁶

นางแคธรีน บราวน์ (Catherine Brown) ผู้ช่วยที่ปรึกษางานกงสุล กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้แถลงให้ข้อมูลแก่ศาลโลกว่า "การปฏิบัติตามอนุสัญญาในเรื่องสิทธิทางกงสุลของประเทศสมาชิกในอนุสัญญานั้นแตกต่างกัน บางประเทศถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในขณะที่บางประเทศนั้นอาจไม่ปฏิบัติตามเลยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของประเทศและรูปแบบองค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างในการตีความการปฏิบัติไปในแนวทางที่ต่างกัน บางประเทศแจ้งสิทธิทางกงสุลโดยปากเปล่า บางประเทศนำไปอนุวัติเป็นกฎหมายภายใน บางประเทศมีแนวทางแนะนำเจ้าหน้าที่และบางประเทศไม่มีเลย หากผู้ถูกจับกุมคุมขังต้องการความช่วยเหลือทางกงสุลจริงก็มีวิธีการอื่นอีกมากมายเช่นการโทรศัพท์ การส่งจดหมาย และหากเจ้าหน้าที่ทราบถึงผลเสียจากการละเมิดว่าจะกระทบต่อกระบวนการทางอาญาก็คงจะไม่ละเลยที่จะปฏิบัติ การชดเชยการละเมิดคือการขอโทษทางการทูตและพัฒนาให้มีการปฏิบัติตามมากขึ้นในอนาคต มิใช่การพิจารณาคดีใหม่ ซึ่งไม่มีประเทศไหนทำกันรวมทั้งปารากวัยด้วย"¹⁷

เมื่อวันที่ 9 เมษายน 1998 ศาลโลกได้ออกคำสั่งชั่วคราว (provisional measure) ให้สหรัฐอเมริกาคงต้อง "ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดผลปฏิบัติที่แน่ใจได้ว่านายแอนเจิล ฟรานซิสโก เบรียดจะไม่ถูกประหารชีวิตก่อนศาลโลกมีคำตัดสินในคดีนี้ และควรแจ้งให้ศาลโลกทราบถึงวิถีทางตามคำสั่งของศาลโลกนี้ด้วย"

¹⁶ Sean D. Murphy, *United States Practice in International Law vol1:1999-2001*.(United Kingdom: Cambridge University Press, 2002), p. 28.

¹⁷ Sean D. Murphy, *United States Practice in International Law vol1:1999-2001*.(United Kingdom: Cambridge University Press, 2002), pp. 28 - 29.

แม้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะได้แย้งการปฏิบัติตามคำสั่งของศาลโลกด้วยเหตุผลที่แถลงต่อศาลเมื่อวันที่ 7 เมษายน 1998 แต่เมื่อศาลได้มีคำสั่งชั่วคราวออกมาแล้ว ท่าทีของฝ่ายบริหารของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา (บางส่วน) ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลง เมื่อวันที่ 13 เมษายน 1998 นางแมเดลเลน อัลไบรท์ (Madeleine K. Albright) เลขาธิการประธาธิบดี ได้ทำหนังสือถึง นายเจมส์ กิลมอร์ (Jame S. Gilmore) ผู้ว่าการรัฐเวอร์จิเนีย โดยให้คำหนึ่งว่าการประหารชีวิตนายเบรียดนั้นเป็นการปฏิบัติกฎหมายระหว่างประเทศที่สำคัญและกระบวนการของศาลโลกที่มีในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอื่นจะนำมาซึ่งข้อจำกัดของสหรัฐอเมริกา ในการให้ความคุ้มครองชาวอเมริกันที่พักอาศัยอยู่ในต่างประเทศ¹⁸ ในวันเดียวกันนี้ กระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกา (U.S. Department of Justice) ได้ดำเนินการไปในทางเดียวกันกับกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยการเป็นอาสาสมัครให้การต่อศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาเพื่อสนับสนุนรัฐบาลปารากวัยใน Amicus curiae brief เพื่อให้ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกานำคดีกลับมาพิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่ง (writ of certiorari)

แต่ในส่วนของอำนาจตุลาการและฝ่ายบริหารของมลรัฐที่ใช้โทษประหารชีวิตโดยตรงนั้นนั้นมิได้เป็นเช่นนั้น เมื่อวันที่ 14 เมษายน 1998 ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้ปฏิเสธที่จะนำคดีของนายเบรียดมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง และหลังจากนั้นไม่นานผู้ว่าการรัฐเวอร์จิเนียก็ได้ปฏิเสธที่จะยับยั้งการประหารชีวิตนายเบรียดด้วยการผ่อนผันโทษ นายเบรียดถูกประหารชีวิตในวันเดียวกันนี้เองโดยวิธีการฉีดยาพิษ

วันที่ 9 มิถุนายน 1998 ศาลโลกได้แจ้งให้รัฐบาลปารากวัยส่งหนังสือให้การ ภายในวันที่ 9 ตุลาคม 1998 และ แจ้งให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาส่งหนังสือให้การแย้งภายในวันที่ 9 เมษายน 1999 รัฐบาลปารากวัยได้ส่งหนังสือให้การแก่ศาลโลกในวันที่ 9 ตุลาคม 1998 และต่อมาในวันที่ 2 พฤศจิกายน 1998 รัฐบาลปารากวัยได้แจ้งต่อศาลโลกว่าไม่ประสงค์จะให้ศาลโลกพิจารณาคดีข้อพิพาทต่อไป และได้ถอนคดีออกจากศาลโลก เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 1998 สหรัฐอเมริกาได้แจ้งศาลโลกว่าไม่คัดค้านการถอนคดีของรัฐบาลปารากวัย จนในที่สุดเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 1998 ศาลโลกได้ถอนคดีนี้ออกจากสารบบโดยยังไม่มีมีการพิจารณาคดีแต่อย่างใด

การฟ้องคดีต่อศาลโลกของปารากวัยได้เป็นแนวทางให้กับประเทศที่คนชาติของตนถูกสหรัฐอเมริกาใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุล แม้ในคดีนี้จะยังไม่มี การตัดสินและวางแนวทางการปฏิบัติตามอนุสัญญาจากศาลโลก แต่อีกไม่นานก็ได้มีการฟ้องร้องสหรัฐอเมริกาต่อศาลโลกอีกครั้งโดยรัฐบาลเยอรมันในคดีลาแกรนด์

¹⁸ Letter from Madeleine K. Albright, U.S. Secretary of State, to James S. Gilmore, Governor of Virginia (13 April 1998), partially reprinted in 92 AJIL 671 – 72 (1998).

5.2.2 ศาลโลกกับการประหารชีวิตนายคาร์ล และ วอลเตอร์ ลาแกรนด์ สัญชาติเยอรมัน

ในปี ค.ศ.1982 เจ้าหน้าที่ตำรวจมลรัฐออริโชน่าได้จับกุมนายคาร์ล ลาแกรนด์ และ นายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ สัญชาติเยอรมัน โดยกล่าวหาว่ามีความผิดฐาน ฆาตกรรม พยายาม ฆาตกรรม พยายามชิงทรัพย์โดยมีอาวุธและลักพาตัว บุคคลทั้งสองเป็นพี่น้องซึ่งมีมารดาเป็นชาวเยอรมัน และเดินทางมาพักอาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่อายุ 6 และ 5 ขวบ ภายหลังจากการจับกุมทั้งสองถูกเจ้าหน้าที่ในมลรัฐออริโชน่าละเมิดสิทธิทางกงสุล โดยไม่ได้แจ้งให้ทั้งสองทราบถึงสิทธินี้ ต่อมาในปี ค.ศ.1984 ศาลในมลรัฐออริโชน่าได้ตัดสินประหารชีวิตบุคคลทั้งสอง เมื่อทั้งสองได้ทราบถึงการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลจึงได้มีคำร้องต่อศาลสหพันธรัฐเกี่ยวกับการจับกุมคุมขังที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (habeas corpus) โดยการละเมิดสิทธิทางกงสุล แต่ศาลก็ได้ปฏิเสธคำร้อง ต่อมาในวันที่ 20 มกราคม 1999 ศาลสูงสุดในมลรัฐออริโชน่าได้กำหนดวันประหารชีวิตบุคคลทั้งสอง

เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 1999 นายแฮร์ธา ดอเบลอร์ เกมลิน (Herta Daeubler-Gmelin) รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมของเยอรมันได้เรียกร้องให้ นางเจนเนท เนโร (Jenet Reno) อัยการสูงสุดของสหรัฐอเมริกาเรียกร้องให้ผู้ว่าการรัฐออริโชน่าผ่อนผันโทษประหารชีวิตแก่สองพี่น้องตระกูลลาแกรนด์โดยแสดงจุดถึงจุดยืนของเยอรมันในการต่อต้านโทษประหารชีวิตว่าไม่มีประสิทธิภาพในการยับยั้งอาชญากรรม และ เป็นการตัดโอกาสในการพิจารณาความผิดได้อีก ต่อมาเพียงไม่กี่วัน นายเจอร์ฮาร์ด ชโรเดอร์ (Gerhard Schroder) นายกรัฐมนตรีเยอรมันได้ทำหนังสือถึงประธานาธิบดีบิล คลินตัน และ นายฮัลล์ ผู้ว่าการรัฐออริโชน่า เพื่อเรียกร้องให้ผ่อนผันโทษและเปลี่ยนโทษประหารแก่สองพี่น้องตระกูลลาแกรนด์เป็นจำคุกตลอดชีวิต โดยได้อธิบายว่า แม้แต่อาชญากรรมที่ร้ายแรงที่สุด การจำคุกตลอดชีวิตนั้นก็เป็นการเพียงพอแล้ว เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 1999 นายเจม ฟอเลย์ (Jame B. Foley) รองโฆษกกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้แจ้งว่านายโจสชกา ฟิชเชอร์ (Joschka Fischer) รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศเยอรมันได้ทำหนังสือถึง นางอัลไบร์ท รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาเพื่อเรียกร้องให้เธอสนับสนุนการขอผ่อนผันโทษของรัฐบาลเยอรมัน แต่ก็ยังไม่มีการเข้าแทรกแซงใดๆ จากนางอัลไบร์ทเลย ต่อมาวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 1999 นายเจอร์เกน โชรบอร์ก เอกอัครราชทูตเยอรมันประจำประเทศสหรัฐอเมริกาไปเดินทางไปที่มลรัฐออริโชน่าเพื่อเข้าพบผู้ว่าการรัฐออริโชน่า และเน้นย้ำถึงข้อเรียกร้องของรัฐบาลเยอรมันดังที่ได้กล่าวมาแล้ว¹⁹

¹⁹ Sean D. Murphy, *United States Practice in International Law* vol1:1999-2001.(United Kingdom: Cambridge University Press, 2002), p. 33.

แม้จะมีความพยายามดังกล่าวมาแล้ว แต่ในที่สุด นายคาร์ล ลาแกรนด์ ก็ถูกประหารชีวิตในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 1999 ต่อมาวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 1999 รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของเยอรมันได้ประณามการดำเนินการประหารชีวิตของสหรัฐอเมริกาว่าเป็นสิ่งที่น่าละอายอย่างที่สุด การประหารชีวิตนายคาร์ล ลาแกรนด์ นั้นเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับรัฐบาลเยอรมันและประเทศยุโรปอีกหลายประเทศที่กำลังต่อต้านการใช้โทษประหารชีวิตทั่วโลก

นายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ ถูกกำหนดให้ประหารชีวิตในวันที่ 4 มีนาคม 1999 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 1999 รัฐบาลเยอรมันได้ฟ้องสหรัฐอเมริกาต่อศาลโลกโดยอ้างถึงการประหารชีวิตนายคาร์ล และ นายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ ซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล และร้องขอให้ศาลโลกมีคำสั่งชั่วคราวหยุดยั้งการประหารชีวิตนายวอลเตอร์ไว้ก่อนมีคำพิพากษาของศาลโลกในคดีนี้

เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 1999 รองโฆษกกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาได้แจ้งว่าคำฟ้องต่อศาลโลกของเยอรมันได้ส่งถึงผู้ว่าการรัฐอริโซนาแล้ว แต่ผู้ว่าการรัฐอริโซนายังคงตัดสินใจให้มีการประหารชีวิตต่อไปจนกว่าจะมีคำสั่งจากศาลสูงของสหรัฐอเมริกาให้หยุดหรือเปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตนายวอลเตอร์ และในวันเดียวกันนี้เอง ศาลโลกได้ออกคำสั่งชั่วคราวภายใต้ธรรมนูญศาลโลกมาตรา 75 (1) ดังนี้²⁰

1. สหรัฐอเมริกาควรดำเนินทุกมาตรการเพื่อให้เกิดผลที่แน่ใจได้ว่านายวอลเตอร์ ลาแกรนด์จะไม่ถูกประหารชีวิตจนกว่าศาลโลกจะมีคำสั่งสุดท้ายในคดีนี้ และควรจะแจ้งให้ทราบถึงวิธีการตามมาตรการดังกล่าวแก่ศาลโลกด้วย

2. รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะต้องนำเอาคำสั่งนี้ไปถ่ายทอดให้ผู้ว่าการรัฐอริโซนาปฏิบัติด้วย

ภายหลังมีคำตัดสินของศาลโลก รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ถ่ายทอดคำสั่งให้แก่ผู้ว่าการรัฐอริโซนา และในเย็นวันเดียวกัน ศาลสูงแห่งสหรัฐอเมริกาได้ปฏิเสธคำสั่งระหว่างไต่สวน (Preliminary injunction) ที่รัฐบาลเยอรมันได้มีคำร้องขึ้นมาก่อนกำหนดเวลาประมารชีวิตเพียงไม่กี่ชั่วโมง โดยคำตัดสินนั้นเป็นไปตามที่อัยการสูงสุดได้ทำหนังสือแย้งขึ้นไปว่าคำสั่งของศาลโลกไม่ผูกพันสหรัฐอเมริกา และไม่อยู่ในวิธีการทางอาญา ศาลสูงได้ให้เหตุผลของการปฏิเสธคำร้องว่า²¹

ข้อแรก สหรัฐอเมริกามีได้ยกเว้นความคุ้มกันทางอำนาจอธิปไตยในคดีนี้

ข้อสอง ยังเป็นที่สงสัยว่ารัฐธรรมนูญนั้นได้ให้ความคุ้มกันแก่คนต่างด้าวซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่ด้านการทูตหรือกงสุลและรัฐบาลต่างประเทศนั้นไม่อาจที่จะฟ้องรัฐอื่นภายใต้อนุสัญญากรุง

²⁰ Case Concerning the Vienna Convention on Consular Relations (F.R.G. v. U.S.), Provisional Measure, 1999 I.C.J. Pleading (order of 3 Mar 1999).

²¹ Germany v. United States, 526 U.S. 111(1999).

เวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลได้ และ อาจขัดต่อบทบัญญัติแก้ไขรัฐธรรมนูญข้อที่ 11 ซึ่งรัฐบาลเยอรมันนั้นได้มีคำร้องก่อนกำหนดการประหารเพียง 2 ชั่วโมง ซึ่งกำหนดการประหารได้มีขึ้นตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 1999 และตั้งแต่มีการตัดสินประหารชีวิตในคดีนี้ รัฐบาลก็ได้ทราบถึงการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลมานานแล้ว การมีคำร้องแก้ศาลโดยกะทันหันเช่นนี้ ทำให้เราไม่อาจที่จะมีคำตัดสินตามที่ร้องขอได้

นายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ ถูกประหารชีวิตเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 1999 รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศเยอรมันได้ประกาศว่าจะขอต่อสู้เพื่อชีวิตของนายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ จนถึงนาทีสุดท้ายของชีวิต และประกาศว่าการละเมิดคำสั่งของศาลโลกนั้นเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ การต่อสู้ของรัฐบาลเยอรมันโดยผ่านศาลโลกเป็นการเน้นย้ำถึงการต่อต้านการใช้โทษประหารชีวิตทั่วโลกของเยอรมัน

กระทรวงการต่างประเทศได้ประกาศว่า การประหารชีวิตที่เกิดขึ้นของนายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ นั้นได้ผ่านกระบวนการพิจารณาหลายต่อหลายครั้งแล้ว ซึ่งเรามีความเคารพในกฎหมายและการตัดสินของมลรัฐอริโซนาที่ให้มีการประหารชีวิตต่อไป กระทรวงการต่างประเทศได้ถ่ายทอดคำสั่งศาลโลกแก่ผู้ว่าการรัฐอริโซนาแล้ว การใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา มีระยะเวลาที่ยาวนาน แต่รัฐบาลเยอรมันได้ฟ้องต่อศาลโลกเมื่อใกล้ถึงกำหนดการประหารชีวิต และศาลโลกได้มีคำสั่งในระยะเวลากระชั้นชิด เมื่อมีคำสั่งของศาลโลกออกมา เรา(กระทรวงการต่างประเทศ) ไม่สามารถดำเนินการอะไรต่อไปได้นอกจากการถ่ายทอดคำสั่งให้ผู้ว่าการรัฐอริโซนาทราบ รัฐบาลเยอรมันได้ทราบถึงสิทธิทางกงสุลมาเป็นเวลาหลายปี แต่ไม่ได้หยิบยกขึ้นมาจนเมื่อไม่นานมานี้ แม้เราจะยังไม่ได้ทำการสอบสวนอย่างเต็มที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่ความจริงที่ปรากฏอยู่ที่ไม่อาจรับฟังได้อย่างมีเหตุผลว่าพี่น้องตระกูลลาแกรนด์ไม่ได้รับสิทธิทางกงสุลและได้รับผลร้ายอย่างไรจากการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลนี้²²

แม้สองพี่น้องตระกูลลาแกรนด์จะถูกประหารชีวิตไปแล้ว แต่รัฐบาลเยอรมันไม่ได้ถอนคดีออกจากศาลโลกเช่นเดียวกับรัฐบาลปารากวัย และยังสามารถขอให้ศาลโลกพิจารณาคดีในประเด็นต่อไป

1. การที่ไม่แจ้งให้นายคาร์ล และ นายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ ทราบถึงสิทธิทางกงสุลนั้น และการละเมิดสิทธิของเจ้าหน้าที่กงสุลเยอรมันในการให้ความช่วยเหลือทางกงสุลนั้นเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศต่อเยอรมันหรือไม่

²² Jame B. Foley, U.S. Department of State Press Briefing at 8 (4 March 1999).

2. การที่นำเอากฎหมายภายใน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการพิจารณาที่ผิดพลาด (Procedural Defaulted) เป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศต่อเยอรมันในการที่ต้องนำเอาอนุสัญญาไปใช้ให้ได้ผลหรือไม่

3. การที่ไม่สามารถดำเนินมาตรการทุกอย่างเพื่อให้แน่ใจได้ว่านายวอลเตอร์จะไม่ถูกระหารชีวิตนั้น เป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศในกรณีการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งชั่วคราวของศาลโลกหรือไม่

4. ควรจะให้เยอรมันได้รับการประกันว่าเหตุการณ์เช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นอีกในอนาคต ชาวเยอรมันที่ถูกจับกุมคุมขังจะต้องได้รับการปฏิบัติและกฎหมายที่มีประสิทธิภาพตามทีอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล มาตรา 36 ได้กำหนดไว้²³

การพิจารณาคดีของศาลโลกเริ่มขึ้นในเดือนพฤศจิกายน 2000 ในการแถลงเปิดคดี นายเจมส์ เทซซิน (James H. Thessin) ได้แถลงว่าคดีนี้เกี่ยวกับการตีความ และการปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ซึ่งสิ่งอื่นๆ ที่รัฐบาลเยอรมันได้ฟ้องร้องขึ้นมานั้นอยู่นอกอำนาจศาลโลกที่จะมีคำตัดสินได้ตามพิธีสารของอนุสัญญาที่ให้อำนาจศาลโลกไว้ในคดีนี้ ซึ่งการพิจารณาคดีนี้มีอยู่เพียงว่าอนุสัญญานี้ได้ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่แจ้งสิทธิทางกงสุลแก่ชาวเยอรมันในขณะจับกุมหรือไม่ได้แจ้งเท่านั้น ซึ่งเป็นประเด็นที่ขัดแย้งกันและไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีประหารชีวิต สหรัฐอเมริกามองว่าได้ชดเชยการละเมิดอย่างเป็นทางการที่น่าพอใจแล้ว คือ

1. ได้พิจารณาแล้วว่าเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ได้แจ้งสิทธิทางกงสุลแก่นายคาร์ล และนายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ อย่างถูกต้องจริง

2. ได้แสดงการขอโทษจากใจจริงและเสียใจอย่างสุดซึ้งต่อประเทศเยอรมันในการกระทำดังกล่าว

3. ขอให้ประเทศเยอรมันแน่ใจได้ว่าการปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลของสหรัฐอเมริกาจะดีขึ้น และจะรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจเพื่อให้เกิดผลที่ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐบาลเยอรมันไม่พอใจในการชดเชยที่สหรัฐอเมริกาให้ดังกล่าว และเรียกร้องให้ศาลโลกพิจารณาว่าการประหารชีวิตที่เกิดขึ้นโดยมีการละเมิดสิทธิทางกงสุล และการพิจารณาคดีไม่มีการเสนอปัจจัยลดโทษ (เพราะรัฐบาลเยอรมันไม่ได้เข้ามาช่วยเหลือ) นั้นผิดกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่ รัฐบาลเยอรมันได้เรียกร้องถึงการรับประกันว่าเหตุการณ์เช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นอีก ซึ่งเป็นการเรียกร้องกฎหมายพิเศษเกี่ยวกับการใช้โทษประหารชีวิตที่อนุสัญญาไม่ได้บัญญัติไว้²⁴

²³ Verbatim Record, LaGrand (Ger. v. U.S.), I.C.J. Doc. CR 2000/30 (16 November 2000).

²⁴ Verbatim Record, LaGrand (Ger. v. U.S.), I.C.J. Doc. CR 2000/30, at paras. 1.15 (Nov. 14, 2000).

สหรัฐอเมริกาได้ยกเอาเหตุผลอื่นขึ้นแถลงต่อศาลถึงการละเมิดสิทธิทางกงสุลอีก เช่น พี่น้องตระกูลลาแกรนด์เองก็เข้าใจว่าตนมีสัญชาติอเมริกัน เนื่องจากพักอาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกามา ตั้งแต่เด็ก และถึงแม้จะมีการแจ้งสิทธิทางกงสุล ทั้งสองก็จะไม่ขอให้รัฐบาลเยอรมันช่วยเหลือแต่อย่างใด ถ้าทั้งสองต้องการความช่วยเหลือทางกงสุลจริง ก็สามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่กงสุลของตนได้ โดยง่าย และ น่าจะทำมาตั้งนานแล้ว นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังต่อสู้ในประเด็นที่ว่าคำสั่งชั่วคราวของศาลโลกไม่มีผลผูกพันเนื่องจากใช้คำว่า "Should" ในคำสั่งที่ว่า "สหรัฐอเมริกาควรดำเนินทุก มาตรการเพื่อให้เกิดผลที่แน่ใจได้ว่านายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ จะไม่ถูกประหารชีวิตจนกว่าศาลโลกจะมี คำสั่งสุดท้ายในคดีนี้ และควรจะแจ้งให้ทราบถึงวิธีการตามมาตรการดังกล่าวแก่ศาลโลกด้วย"²⁵ ซึ่ง การตีความตัวอักษรอย่างเคร่งครัดนั้นเห็นได้ว่าเป็นคำสั่งที่ไม่มีสภาพบังคับ จะปฏิบัติหรือไม่ก็ได้

นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังปฏิเสธที่จะทำตามข้อเสนอของเยอรมันที่ได้รับประกันว่า จะไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอีกหรือหากเกิดเหตุการณ์ขึ้นจะปฏิบัติตามที่เยอรมันเรียกร้องในครั้ง นี้ เนื่องจากไม่มีกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่อนุญาตให้ทำได้ ซึ่งอำนาจศาลโลกมีเพียงตีความการปฏิบัติ ตามอนุสัญญาและชดเชยการละเมิดเพียงเท่านั้น สิ่งที่เยอรมันร้องขอนั้นอยู่นอกเหนืออำนาจที่ศาล โลกมีภายใต้พิธีสารฯ และความต้องการดังกล่าวไม่ใช่การตีความหรือการปฏิบัติตามอนุสัญญาแต่ ่ออย่างใด²⁶

ต่อมาเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2001 ศาลโลกได้มีคำตัดสินในคดีนี้ดังนี้²⁷

1. การไม่แจ้งให้พี่น้องตระกูลลาแกรนด์ทราบถึงสิทธิทางกงสุล สหรัฐอเมริกาได้ ละเมิดการปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล
2. การไม่ให้มีการพิจารณาคดีใหม่ หรือ การตัดสินคดีโดยคำนึงถึงการละเมิดสิทธิทาง กงสุลนั้นเป็นการละเมิดสิทธิอนุสัญญาเพิ่มเติมไปอีก
3. คำสั่งชั่วคราวของศาลโลกที่ให้หยุดยั้งการประหารชีวิตนายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ จนกว่าจะมีการพิจารณาคดีของศาลโลกนั้นมีผลผูกพันที่สหรัฐอเมริกาต้องปฏิบัติตาม

²⁵ Case Concerning the Vienna Convention on Consular Relations (F.R.G. v. U.S.), Provisional Measure, 1999 I.C.J. Pleading (order of Mar. 3) ศาลโลกมีคำตัดสินว่า "The United States of America should take all measures at its disposal to ensure that Walter LaGrand is not executed pending the final decision in these proceedings, and should inform the Court of all measures which it has taken in implementation of this Order"

²⁶ Verbatim Record, LaGrand (Ger. v. U.S.), I.C.J. Doc. CR 2000/30, at paras. 5.27 (14 November 2000).

²⁷ LaGrand (Ger v. U.S.), 2001 I.C.J. (27 June 2001).

แต่อย่างไรก็ตาม ศาลโลกไม่ได้มีคำตัดสินเกี่ยวกับประเด็นที่ให้มีการรับประกันว่า เหตุการณ์เช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นกับชาวเยอรมันอีก และไม่ได้ตัดสินในประเด็นที่ว่าชาวเยอรมันที่ถูกละเมิด สิทธิทางกงสุลนี้จะได้รับการยกเว้นโทษร้ายแรงเช่นการประหารชีวิตหรือไม่ เพียงแต่มีคำสั่งว่า โดยวิธีการตามกระบวนการยุติธรรมของแต่ละประเทศ จะต้องมีการพิจารณาคดีใหม่และคำนึงถึงการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลของผู้ถูกดำเนินคดีด้วย²⁸

คำตัดสินในคดีลาแกรนด์เป็นการตีความการปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลและการชดเชยการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลของศาลโลกคดีแรกที่มีผลต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาต่อมา เพราะหลังจากคดีลาแกรนด์แล้วได้มีการนำเอาคำตัดสินคดีลาแกรนด์มาใช้ต่อสู้ในชั้นศาลและเรียกร้องขอให้มีการผ่อนผันโทษมากขึ้น

5.2.3 ศาลโลกกับการประหารชีวิตชาวเม็กซิกันในคดีอเวน่า กับพวก

เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2003 รัฐบาลเม็กซิโกได้ฟ้องสหรัฐอเมริกาต่อศาลโลกภายใต้ อำนาจตามพิธีสารทำอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล โดยกล่าวหาว่า สหรัฐอเมริกาได้ละเมิดสิทธิทางกงสุลแก่ นายคาร์ลอส อเวน่า กิลเลน (Carlos Avena Guillen) กับพวกรวม 54 คน นักโทษประหารชีวิตสัญชาติเม็กซิกันที่ถูกจับกุม คุมขังและตัดสินให้ได้รับโทษประหารชีวิตในมลรัฐต่างๆ ของสหรัฐอเมริกา หรือ ที่เรียกว่าคดีอเวน่า (Avena Case) โดยการละเมิดสิทธิทางกงสุลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการขัดขวางรัฐบาลเม็กซิโกไม่ได้รับประโยชน์ดังที่บัญญัติไว้ใน อนุสัญญามาตรา 5 และ 36 อันทำให้เกิดความเสียหายทั้งแก่รัฐบาล และคนชาติของตน โดยก่อนการนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลโลกนี้ รัฐบาลเม็กซิโกได้เรียกร้องและเจรจาให้สหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลและชดเชยความเสียหายจากการละเมิดมาแล้วหลายครั้ง แต่ก็ไม่ได้รับการปฏิบัติที่ดี

ในการฟ้องคดีอเวน่าต่อศาลโลกนั้น รัฐบาลเม็กซิโกแถลงต่อศาลว่าสหรัฐอเมริกาได้ตีความการปฏิบัติตามคำสั่งของศาลโลกไม่ถูกต้องในคดีเบรียด และได้มีคำร้องขอคำสั่งชั่วคราว (Provisional Measure) เพื่อให้แน่ใจว่าสหรัฐอเมริกาจะไม่ประหารชีวิตชาวเม็กซิกัน 3 คนซึ่งถูกกำหนดให้ประหารชีวิตช่วงเดือนกรกฎาคม 2003 และคนอื่นๆ จนกว่าศาลโลกมีคำตัดสินในคดีนี้ ซึ่งชาวเม็กซิกันทั้งสามคนคือ นายซีซ่า โรเบอร์โต เฟียโร เรน่า (Roberto Fierro Reyna) นายโรเบอร์โต โมเรโน รามอส (Roberto Moreno Ramos) และ นายออสวัลโด ตอเรส อเกลรา (Osvaldo Torres Aguilera)

²⁸ LaGrand (Ger v. U.S.), 2001 I.C.J. (27 June 2001), para. 128(7).

เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2003 ศาลโลกได้พิจารณาเห็นว่าในกรณีที่รัฐบาลเม็กซิโกได้มีคำร้องมานั้น มีเพียง 3 คนซึ่งใกล้ถึงกำหนดเวลาประหารชีวิตเท่านั้นที่จะได้รับการคุ้มครอง และหากสหรัฐอเมริกาได้ประหารชีวิตผู้ใดไปก่อนก็จะไม่สามารถชดเชยความเสียหายใดๆ ให้แก่เม็กซิโกได้เลย ดังนั้น ศาลโลกจึงได้มีคำสั่งชั่วคราวให้สหรัฐอเมริกาต้องดำเนินมาตรการทุกอย่างที่จำเป็นเพื่อให้แน่ใจได้ว่า นายซีซ่า โรเบอร์โต เฟียโร เรน่า นายโรเบอร์โต โมเรโน รามอส และ นายออสวัลโด ตอเรส อเกลรา จะไม่ถูกประหารชีวิตก่อนศาลโลกมีคำตัดสินในคดีนี้ และต้องแจ้งให้ศาลโลกทราบถึงมาตรการดังกล่าวนี้ด้วย²⁹

คำสั่งชั่วคราวของศาลโลกในคดีเวน่าส่งผลที่แตกต่างจากคำสั่งชั่วคราวในคดีเบรียด และ คดีลาแกรนด์ สหรัฐอเมริกายังไม่ได้ประหารชีวิตนายเรน่า นายรามอส และ นายตอเรส และ ชาวเม็กซิกันในคดีเวน่าแต่อย่างใด

ต่อมาศาลโลกได้มีคำตัดสินในวันที่ 31 มีนาคม 2004 โดยก่อนมีคำตัดสินศาลโลกได้ปฏิเสธข้อต่อสู้ของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับอำนาจและบทบาทการตัดสินของศาลโลกในคดีนี้ และมีคำตัดสินว่าสหรัฐอเมริกาได้ละเมิดการปฏิบัติตามอนุสัญญา ดังนี้

1. ด้วยการไม่แจ้งให้ชาวเม็กซิกันจำนวน 51 คนทราบถึงสิทธิทางกงสุลภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลโดยไม่ชักช้า³⁰
2. ด้วยการไม่แจ้งให้ทราบโดยไม่ชักช้า และอย่างเหมาะสมถึงการถูกจำคุกของชาวเม็กซิกันทั้ง 49 คน ซึ่งทำให้เม็กซิโกไม่สามารถให้การช่วยเหลือทางกงสุลแก่คนชาติของตนได้
3. ด้วยการละเมิดสิทธิของเม็กซิโกในการติดต่อสื่อสารและการเข้าถึงคนชาติของตนทั้ง 49 คน ในเวลาที่เหมาะสม
4. ด้วยการละเมิดสิทธิของเม็กซิโกในการจัดหาตัวแทนทางกฎหมายในเวลาที่เหมาะสม และ
5. ด้วยการไม่ให้มีการพิจารณาคดีใหม่หรือทบทวนถึงการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลแก่นักโทษ ทั้ง 3 คนซึ่งอยู่ในระหว่างรอการประหารชีวิต (นายซีซ่า โรเบอร์โต เฟียโร เรน่า นายโรเบอร์โต โมเรโน รามอส และ นายออสวัลโด ตอเรส อเกลรา)

เพื่อเป็นการชดเชยความเสียหายจากการละเมิดนี้ สหรัฐอเมริกาจะต้องมีวิธีการของตนเพื่อให้มีการทบทวนและการพิจารณาใหม่ (Review and Reconsideration) แก่นักโทษประหารชาวเม็กซิกันในคดีนี้ โดยการทบทวนและพิจารณาใหม่นี้ต้องมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการละเมิดสิทธิทางกงสุลในแต่ละกรณี และ ต้องไม่ยกเอากระบวนการพิจารณาคดีที่ผิดพลาดขึ้นมากล่าวอ้าง

²⁹ Avena provisional measures Order (5 February 2003).

³⁰ แม้รัฐบาลเม็กซิโกจะฟ้องในคดีนักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกัน 54 คน แต่คำตัดสินของศาลโลกที่เกิดขึ้นนั้นมีผลต่อนักโทษเพียง 51 คน

การทบทวนและพิจารณาใหม่นั้น จะต้องกระทำทั้งในกระบวนการพิจารณาและตัดสินด้วยอำนาจตุลาการไม่ใช่ด้วยการผ่อนผันโทษ การผ่อนผันโทษนั้นยังไม่เพียงพอกับความหมายของคำว่า การทบทวนหรือพิจารณาใหม่ อย่างไรก็ตามศาลโลกไม่ได้พิจารณาคำร้องของรัฐบาลเม็กซิโกที่ให้การละเมิดสิทธิทางกงสุลทำให้คดีนั้นถูกยกเลิกไป และไม่พิจารณาในประเด็นที่ว่า การละเมิดสิทธิทางกงสุลนั้นมีผลให้นักโทษได้รับโทษร้ายแรงถึงขั้นประหารชีวิตด้วย³¹ คำตัดสินของศาลโลกมีผลต่อนักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกันในคดีเวเนซุเอลามากกว่าสองคดีก่อนหน้านี้ นักโทษชาวเม็กซิกันทุกคนในคดีเวเนซุเอลาจนถึงขณะนี้ก็ยังไม่มีผู้ใดถูกประหาร

5.3 การปฏิบัติตามที่ตีขึ้นของสหรัฐอเมริกาในช่วงเวลาที่ศาลโลกเข้ามาเกี่ยวข้อง

ในช่วงระยะเวลาที่ศาลโลกได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา ได้มีความเปลี่ยนแปลงบางอย่างที่เกิดขึ้นกับการใช้โทษประหารชีวิตทั้งฝ่ายบริหารและตุลาการที่สำคัญ ดังนี้

การออกกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิทธิทางกงสุลในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย

นับตั้งแต่สหรัฐอเมริกาได้ให้สัตยาบันโดยไม่มีข้อสงวนในอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลเมื่อปี ค.ศ.1969 จนถึงปัจจุบัน ได้มีกฎหมายของมลรัฐที่บัญญัติให้เจ้าหน้าที่แจ้งสิทธิทางกงสุลตามอนุสัญญาเพียง 3 มลรัฐเท่านั้นคือ มลรัฐออริโซนา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย และ มลรัฐโอเรกอน เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2004 ผู้ว่าการรัฐแคลิฟอร์เนียได้ลงนามในกฎหมายวุฒิสภา 1608 (law Senate Bill 1608) แก่ในปี 2004 ซึ่งได้มีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายผู้ถูกคุมขังชาวต่างชาติที่บัญญัติไว้ในบทที่ 924 Chapter 924 มาตรา 5028 กฎหมายใหม่นี้ได้พัฒนาการปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลแก่ผู้เกี่ยวข้องในมลรัฐแคลิฟอร์เนียด้วยโดยมีที่มาจากหนังสือของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา³²

³¹ Case Concerning Avena and Other Mexican Nationals (Mexico v United States of America) , Judgement of 31 march 2004 .

³² Article 5028. (a) Upon the entry of any person who is currently or was previously a foreign national into a facility operated by the Department of Corrections, the Director of Corrections shall inform the person that he or she may apply to be transferred to serve the remainder of his or her prison term in his or her current or former nation of citizenship. The director shall inform the person that he or she may contact his or her consulate and shall ensure that if notification is requested by the inmate, that the inmate's nearest consulate or embassy is notified without delay of his or her incarceration.

การอนุญาต habeas corpus แก่นายมาเดจ

เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2002 ศาลสหพันธรัฐได้อนุญาต habeas corpus ให้แก่นายเกรกอรี มาเดจ (Gregory Madej) ชาวโปแลนด์ ซึ่งถูกดำเนินคดีในความผิดฐานฆาตกรรมในมลรัฐอิลลินอยส์ นายมาเดจได้หีบยกเอาคำตัดสินของศาลโลกในคดีลาแกรนด์มาร้องขอต่อศาลและอ้างถึงการไม่ได้รับที่ปรึกษากฎหมายที่ดี และต่อมาในวันที่ 24 กันยายน 2002 ศาลสหพันธรัฐได้เปลี่ยนโทษประหารให้แก่ นายมาเดจ โดยให้เหตุผลถึงการละเมิดสิทธิทางกงสุลแก่นายมาเดจนั้นมีผลต่อการได้รับโทษประหารชีวิต นับเป็นคดีแรกที่ได้รับ habeas corpus จากการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล³³

คำตัดสินเปลี่ยนโทษประหารคดีนายเจอราโด บัลเดซ มัลโดส ชาวเม็กซิกัน

นายบัลเดซถูกจับกุมในความผิดฐานฆาตกรรมผู้ลี้ภัยละเมิดทางเพศแก่ตน และถูกศาลในมลรัฐโอกลาโฮมาตัดสินลงโทษประหารชีวิต นายบัลเดซได้มีคำร้องต่อศาลสหพันธรัฐเกี่ยวกับการจับกุมคุมขังที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยละเมิดสิทธิทางกงสุล แต่ศาลสหพันธรัฐและ ศาลอุทธรณ์สหพันธรัฐก็ได้ปฏิเสธคำร้อง³⁴ จนในที่สุดศาลได้กำหนดวันประหารชีวิตนายบัลเดซในวันที่ 16 มิถุนายน 2001 เมื่อเดือนเมษายน 2001 รัฐบาลเม็กซิโกจึงได้ส่งผู้ถึงคดีนี้จึงได้นำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพจิตใจของนายบัลเดซกับปัจจัยลดโทษที่มีของนายบัลเดซส่งไปยังคณะกรรมการผ่อนผันโทษของมลรัฐโอกลาโฮมาเพื่อให้มีการพิจารณาผ่อนผันโทษนายบัลเดซในวันที่ 6 มิถุนายน 2001 จนในที่สุดคณะกรรมการผ่อนผันโทษได้มีมติให้ผ่อนผันโทษนายบัลเดซเป็นการจำคุกตลอดชีวิตโดยไม่มีโอกาสได้รับการลดโทษและส่งเรื่องต่อไปยังผู้ว่าการรัฐโอกลาโฮมา ต่อมาในวันที่ 18 มิถุนายน 2001

(b) Upon the request of a foreign consulate representing a nation that requires mandatory notification under Article 36 of the Vienna Convention on Consular Relations Treaty listed in subdivision (d) of Section 834c, the Department of Corrections shall provide the foreign consulate with a list of the names and locations of all inmates in its custody that have self-identified that nation as his or her place of birth.

³³ William J. Aceves, "The Vienna Convention on Consular Relations : Recent Developments," *International Civil Liberties Report*: 47-48.

³⁴ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Valdez v. Oklahoma ,900 P.2d 363 (Okla. Crim. App. 1995), Cert. denied, 516 U.S. 967 (1995). The court of criminal appeals of Oklahoma denied Valdez's application for post-conviction relief. , Valdez v. State, 933 P.2d 931(1997). Valdez's petition for federal habeas relief was denied by the district court in 1998; that denial was affirmed by the Tenth Circuit court of appeals in 2000. , Valdez v. Ward, 219 F.3d 1222(10th Cir. 2000), cert. denied, Valdez v. Gibson, 121 S.Ct. 1618(2001).

นายแฟรงก์ คีทติ้ง (Frank Keating) ผู้ว่าการรัฐโอกลาโฮมาได้ขยายกำหนดเวลาประหารไปอีก 30 วัน เพื่อพิจารณาการผ่อนผันโทษต่อจากคณะกรรมการผ่อนผันโทษ

กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาโดย นายวิลเลียม ทาฟท์ (William H. Taft IV) ได้ทำหนังสือถึงผู้ว่าการรัฐโอกลาโฮมา โดยมีใจความว่า³⁵

"ผมทำหนังสือมาเนื่องจากคดีของนายเจอราโด บัลเดซ มัลโตส คนชาติเม็กซิโกซึ่งได้เรียกร้องขอผ่อนผันโทษ โดยก่อนหน้านี้อัยการสูงสุดของโอกลาโฮมาได้แจ้งว่าเจ้าหน้าที่โอกลาโฮมาได้ละเมิดสิทธิทางกงสุลแก่นายบัลเดซ ซึ่งท่านคงทราบดีในเรื่องนี้ จึงขอให้มีการผ่อนผันโทษโดยคำนึงถึงข้ออ้างตามคำร้องที่มีขึ้น..... ศาลโลกได้มีคำตัดสินในคดีลาแกรนด์ว่าการที่ประหารชีวิตโดยไม่ให้มีการพิจารณาคดีใหม่ หรือ ไม่พิจารณาคดีโดยคำนึงถึงการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลนั้นเป็นการละเมิดการปฏิบัติตามกงสุล ซึ่งขณะนี้กระทรวงการต่างประเทศได้ศึกษาคำตัดสินและการตีความที่มีความสำคัญของศาลโลกอยู่ การพิจารณาผ่อนผันโทษของท่านควรจะคำนึงถึงการที่นายบัลเดซถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล และเกิดผลเสียหายแก่นายบัลเดซในการพิจารณาคดี"

เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2001 ผู้ว่าการรัฐโอกลาโฮมาได้ปฏิเสธการผ่อนผันโทษ โดยให้เหตุผลว่าการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลนั้นไม่ได้ส่งผลเสียหายต่อนายบัลเดซในการพิจารณาคดีเลย และนายบัลเดซนั้นได้รับสิทธิต่างๆ ภายใต้รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาและกฎหมายของโอกลาโฮมาแล้ว นอกจากนี้ยังได้รับการช่วยเหลือจากทนายความที่สามารถพูดภาษาสเปนได้ดี และมีความชำนาญในคดีประหารชีวิต และที่สำคัญในการพิจารณาคดีที่ผ่านมานายบัลเดซไม่เคยปฏิเสธเลยว่าไม่ได้เป็นผู้ฆ่านายฮวน บารอน (ผู้เสียชีวิต) แต่ได้ยอมรับว่าได้ลงมือฆ่าอย่างเหี้ยมโหด การตัดสินของตนเช่นนี้ได้คำนึงถึงคดีลาแกรนด์ และได้พิจารณาคดีโดยคำนึงถึงการถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลแล้ว³⁶

ภายหลังการปฏิเสธการผ่อนผันโทษแก่นายบัลเดซ ผู้ว่าการรัฐโอกลาโฮมาได้กำหนดให้มีการประหารชีวิตขึ้นในวันที่ 28 สิงหาคม 2001 แต่เมื่อถึงวันที่ 17 สิงหาคม 2001 ผู้ว่าการรัฐโอกลาโฮมาได้เลื่อนการประหารต่อไปอีก 30 วัน เพื่ออนุญาตให้รัฐบาลเม็กซิโกใช้วิธีการทางกฎหมายและทางการทูตแลกเปลี่ยนในกรณีของนายบัลเดซตามที่ได้มีกฎหมายเปิดช่องให้ไว้³⁷

ต่อมาวันที่ 21 สิงหาคม 2001 ศาลอุทธรณ์ในมลรัฐโอกลาโฮมาได้รับคำร้องเพื่อขอการชดเชยภายหลังการพิจารณาคดีของนายบัลเดซไว้พิจารณา โดยนายบัลเดซได้อ้างถึงการละเมิด

³⁵ Letter of William H. Taft IV, U.S. Department of State Legal Adviser, to Frank Keating, Governor of Oklahoma (July 11, 2001) หาดูได้ใน Sean D. Murphy, *United States Practice in International Law vol1:1999-2001*, (United Kingdom: Cambridge University Press, 2002), p. 38.

³⁶ Governor of Oklahoma Executive Order 2001-24 (20 July 2001).

³⁷ Governor of Oklahoma Executive Order 2001-28 (17 August 2001).

สิทธิทางกงสุลและคำตัดสินของศาลโลกในคดีลาแแกรนด์ ต่อมาในเดือนกันยายน 2001 ศาลอุทธรณ์จึงได้มีคำตัดสินให้ยกเลิกการประหารชีวิตนายบัลเดซ โดยได้รับอิทธิพลอย่างมากจากกฎหมายระหว่างประเทศที่มาจากคำตัดสินของศาลโลกในคดีเบรียด³⁸ แต่ก็ได้เล็งเห็นให้ความเห็นว่าสิทธิทางกงสุลเป็นสิทธิเฉพาะตัวและอ้างว่าเหตุผลสำคัญคือศาลเห็นว่าการละเมิดสิทธิทางกงสุลนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่นายบัลเดซจริงๆ คดีนายบัลเดซนั้นเป็นคดีแรกที่ได้มีการทบทวนและพิจารณาคดีใหม่โดยอำนาจตุลาการโดยมีผลสืบเนื่องมาจากคดีลาแแกรนด์ และการฟ้องคดีศาลโลกในคดีคือเวน่า

การผ่อนผันโทษและคำตัดสินเปลี่ยนโทษประหารในคดีนายออสบัลโด ตอเรส

ภายหลังมีคำตัดสินในคดีคือเวน่า ก็ได้ส่งผลกระทบต่อเนื่องมาจากการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาอีกครั้ง เมื่อนายออสบัลโด ตอเรส (Osbaldo Torres) นักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกันซึ่งกระทำผิดฐานฆาตกรรมและบุกรุก เมื่อปี ค.ศ.1993 ในขณะที่ถูกจับกุมคุมขัง นายตอเรสไม่เคยได้รับทราบถึงสิทธิทางกงสุล และรัฐบาลเม็กซิโกก็ไม่เคยได้รับแจ้งการจับกุมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐโอกลาโฮมา จนศาลโอกลาโฮมาได้พิพากษาให้ประหารชีวิตนายตอเรส เมื่อรัฐบาลเม็กซิโกได้ทราบภายหลังก็ได้มีคำร้องขอต่อศาลสหพันธรัฐเพื่อขอตระกูลละเมิดสิทธิทางกงสุลแต่ก็ถูกปฏิเสธ ภายหลังศาลโลกได้มีคำพิพากษาในคดีคือเวน่า รัฐบาลเม็กซิโกได้ร้องขอต่อผู้ว่าการรัฐโอกลาโฮมา และคณะกรรมการผ่อนผันโทษเพื่อผ่อนผันโทษแก่นายตอเรส โดยกระทรวงการต่างประเทศโดยนายวิลเลียม ทาฟท์ ได้ทำหนังสือโดยอ้างเอาคำตัดสินของศาลโลกมาร่วมสนับสนุนให้มีการผ่อนผันโทษด้วยเช่นกัน³⁹ ต่อมาเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2004 คณะกรรมการผ่อนผันโทษ (Oklahoma Pardon and Parole Board) และ นายแบรด เฮนรี (Brad Henry) ผู้ว่ารัฐโอกลาโฮมาได้อนุมัติผ่อนผันโทษ (Clemency) เพื่อเปลี่ยนโทษประหารชีวิตให้นายตอเรส โดยได้ให้เหตุผลในการตัดสินใจครั้งนี้ว่า "ผมตัดสินใจเช่นนี้เพราะสหรัฐอเมริกาได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญากรุงเวียนนา 1963 และเราเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา" "นอกจากนี้กระทรวงการต่างประเทศยังได้ติดต่อมายังสำนักงานของผม เพื่อให้เราพิจารณาอย่างระมัดระวังในเรื่องนี้"⁴⁰

³⁸ Oklahoma Court Postpones Execution of Mexican. *Washington Post*(11 November 2001): A16.

³⁹ Sean D. Murphy, "Contemporary Practice of The United States Relating to International Law." *American Journal of International Law* 98 no 3(July 2004): 582.

⁴⁰ Office of Governor Brad Henry, Press Release:Governor Henry Grants Clemency to Death Row Inmate Torres(13 May 2004).

ต่อมานายตอเรสยังได้เอาคำตัดสินของศาลโลกขึ้นฟ้องต่อศาลอุทธรณ์โอกลาโฮมา เพื่อเรียกร้องการชดเชยตามแนวทางในคดีเวน่า ในที่สุดศาลอุทธรณ์ได้พิพากษาด้วยมติ 3-2 ให้เปลี่ยนโทษประหารชีวิตแก่นายตอเรส

การอนุมัติผ่อนผันโทษโดยผู้ว่าการรัฐเกิดขึ้นน้อยมากในมลรัฐโอกลาโฮมา

มลรัฐโอกลาโฮมาเป็นมลรัฐที่มีอัตราการประหารชีวิตต่อประชากร (Per capita) สูงที่สุดในสหรัฐอเมริกา โดยมีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับที่ 28 ในสหรัฐอเมริกา แต่มีการประหารชีวิตนักโทษสูงเป็นอันดับ 3⁴¹ คณะกรรมการผ่อนผันโทษได้มีการอนุมัติผ่อนผันโทษเพียง 8 คดีจากจำนวน 54 คดีที่เสนอขึ้นมานับตั้งแต่ปี ค.ศ.1992 ในสมัยการดำรงตำแหน่งของผู้ว่ารัฐเฮนรีได้ปฏิเสธการขอผ่อนผันโทษทั้ง 3 ครั้งที่คณะกรรมการคณะกรรมการอภัยโทษและทัณฑ์บนได้อนุมัติมาก่อนหน้านี้

ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาประกาศยอมรับคำตัดสินของศาลโลกในคดีเวน่า

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.2005 ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุชได้ประกาศว่าสหรัฐอเมริกาจะปฏิบัติตามคำสั่งของศาลโลกในคดีเวน่า และได้สั่งให้ศาลมลรัฐที่มีนักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกันในคดีเวน่าปฏิบัติตามคำสั่งของศาลโลก โดยให้มีการทบทวนและพิจารณาคดีใหม่แก่นักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกันทั้ง 51 คนในมลรัฐต่างๆ ภายใต้ข้อกังขาทางกฎหมายที่มีว่าประธานาธิบดีมีอำนาจเหนือศาลมลรัฐหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามการออกมาประกาศในฐานะหัวหน้ารัฐบาลและผู้นำประเทศของสหรัฐอเมริกาก็เป็นการแสดงถึงผลประโยชน์ที่สหรัฐอเมริกาต้องการ และแสดงให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกายินยอมที่จะเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตกับผู้ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลภายหลังมีคำตัดสินของศาลโลก

ต่อมาเดือนมีนาคม ปี ค.ศ.2005 นางคอนโดริซ่า ไรซ์ ได้แจ้งแก่สหประชาชาติว่าสหรัฐอเมริกาได้ถอนตัวจากการเข้าร่วมในพิธีศาลตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลซึ่งให้อำนาจศาลโลกสามารถเข้ามาระงับข้อพิพาทภายใต้ศาลโลกแล้ว ซึ่งจะมีผลให้ออนาคต สหรัฐอเมริกาจะไม่ถูกฟ้องต่อศาลโลกภายใต้ข้อพิพาทตามอนุสัญญานี้อีกต่อไป

ศาลสูงอนุญาต Certiorari ในคดีเมดิลลิน คดีบัสติลโล และ คดีลามาส

เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2004 ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้ยอมรับคำร้องให้มีการพิจารณาโดยศาลสูงของนักโทษประหารชีวิตชาวเม็กซิกัน ในคดีของนางเมดิลลิน (Medellin v. Dretke) หนึ่งใน

⁴¹ "United States of America – Osvaldo Torres Mexican national denied consular rights scheduled to die," Amnesty International(April 2004): 18.

นักโทษที่รัฐบาลเม็กซิโกยื่นฟ้องต่อศาลโลกในคดีอเวน่า ทั้งที่ก่อนหน้านี้ได้เคยปฏิเสธไม่รับคดีเช่นนี้ไว้พิจารณาเลย แม้ว่าต่อมาจะได้ปฏิเสธการพิจารณาต่อไปภายหลังจากประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุชได้สั่งให้ศาลมลรัฐปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลก และนายเมดิลลินนำคดีไปขอ habeas corpus ต่อศาลมลรัฐ ทำให้ศาลมลรัฐเท็กซัสต้องนำคดีไปพิจารณาในประเด็นทางกฎหมายที่เกิดขึ้นภายหลังจากคำตัดสินในคดีอเวน่าอีกครั้งหนึ่ง การรับเอาคดีของศาลสูงมาพิจารณาใหม่นี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญของศาลโลกที่เข้าแทรกแซงการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกามากขึ้น ต่อมาวันที่ 7 พฤศจิกายน 2005 ศาลสูงก็ได้อนุญาต writ of certiorari ให้ในคดีนายมาริโอ บัสติลโล และคดีนายลามาส นักโทษประหารชีวิตซึ่งถูกละเมิดสิทธิทางกงสุล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากคำตัดสินของศาลโลกในคดีอเวน่าอีกด้วยเช่นกัน

อิทธิพลของคำพิพากษาศาลโลกที่มีต่อรัฐบาลต่างประเทศ และองค์กระระหว่างประเทศ

คำตัดสินของศาลโลกที่มีต่อการใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุลนั้นเป็นแนวทางปฏิบัติที่ได้รับการเคารพจากประเทศต่างๆ ในสังคมระหว่างประเทศ จึงทำให้มีรัฐบาลต่างประเทศ และองค์กระระหว่างประเทศเข้ามาต่อต้านการใช้โทษประหารชีวิตของสหรัฐอเมริกาโดยละเมิดสิทธิทางกงสุลด้วยการนำเอาคำตัดสินของศาลโลกที่มีมาใช้เป็นบรรทัดฐาน โดยเฉพาะประเทศแถบอเมริกาใต้และยุโรปตะวันตก คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งอเมริกัน สหภาพยุโรป คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนสหประชาชาติ ได้เข้ามาแทรกแซงการใช้โทษประหารชีวิตโดยละเมิดสิทธิทางกงสุลในช่วงที่ศาลโลกได้วางแนวทางปฏิบัติไว้โดยตลอดดังที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยในช่วงเดือนมกราคม 2006 รัฐบาล 59 ประเทศ และองค์กระระหว่างประเทศ 75 องค์กร และเอกชนผู้มีความสำคัญในการเมืองระหว่างประเทศได้ลงนามในคำร้องสนับสนุนให้ศาลสูงสหรัฐอเมริกาปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลก (Amicus curiae briefs) ซึ่งประกอบด้วยจากเจ้าหน้าที่ทางการทูต จำนวน 14 คำร้อง ผู้เผยแพร่ศาสนา จำนวน 30 คำร้อง องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนและต่อต้านการประหารชีวิต จำนวน 10 คำร้อง ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศและอดีตเจ้าหน้าที่การทูต จำนวน 11 คำร้อง พลเมืองและองค์กรเอกชนของสหรัฐอเมริกาในต่างประเทศ จำนวน 10 คำร้อง รวมถึง สหภาพยุโรป และสมาชิกชุมชนแห่งชาติยุโรป จำนวน 45 ประเทศ ประเทศแถบลาตินอเมริกา 13 ประเทศ เป็นต้น⁴²

⁴² Death Row Mexicans to Get /Avena/ Hearings?(online),. Available from: <http://www.deathpenaltyinfo.org/article.php?scid=31&did=579> (1 February 2006).

อิทธิพลของคำพิพากษาศาลโลกที่มีต่อสหรัฐอเมริกา และผู้ใช้โทษประหารชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกา

การเข้ามาของศาลโลกนั้นได้มีผลต่อการใช้ดุลยพินิจเพื่อตีความกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกฎหมายภายในของสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อไปยังการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาเพิ่มมากขึ้น เริ่มตั้งแต่ในคดีเบรียด ซึ่งศาลโลกได้มีคำสั่งชั่วคราวให้หยุดการประหารชีวิตนายเบรียดไว้ก่อน แม้ศาลสูงจะไม่เชื่อฟังและได้ปฏิเสธคำร้องนำเอาคดีมาพิจารณาใหม่และคำร้องถึงการจับกุมคุมขังที่ไม่ชอบ แต่ผู้พิพากษาจอห์น พอล สตีเว่น และผู้พิพากษาสตีเฟน เบรเยอร์ ได้ให้ความเห็นแย้งไว้โดยคำนึงถึงความสำคัญของคำสั่งชั่วคราวของศาลโลก⁴³

ในคดีลาแกรนด์ ที่มีการร้องขอ certiorari เพื่อชดเชยให้แก่ นายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ ผู้พิพากษาจอห์น พอล สตีเว่น และ ผู้พิพากษาสตีเฟน เบรเยอร์มีความเห็นแย้งว่าศาลสูงควรจะหยุดการประหารนายวอลเตอร์ ลาแกรนด์ไว้ก่อนและพิจารณาถึงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง⁴⁴

ในคดีต่อเรส ที่ศาลสูงได้ปฏิเสธการร้องขอ certiorari ภายหลังจากศาลโลกมีคำตัดสินในคดีเวลานั้น ผู้พิพากษาจอห์น พอล สตีเว่น และ ผู้พิพากษาสตีเฟน เบรเยอร์ได้มีความเห็นแย้ง และสนับสนุนให้ศาลสูงคำนึงถึงการตีความของศาลโลกในคดีนี้⁴⁵ ซึ่งความเห็นแย้งของผู้พิพากษาทั้งสองนี้มีความสำคัญอันนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงการใช้โทษประหารชีวิตในคดีต่อเรสเป็นต้นมา ต่อมาผู้พิพากษาแซพเพิล แห่งศาลอุทธรณ์มลรัฐโอกลาโฮมาซึ่งได้ลงมติให้มีการเปลี่ยนโทษนายต่อเรสนั้นได้แสดงความเห็นถึงความสำคัญในการตีความกฎหมายระหว่างประเทศของศาลโลกและความสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศ⁴⁶

ต่อมาในคดีเมดิลลิน ซึ่งศาลสูงได้อนุมัติ certiorari เป็นครั้งแรกบนพื้นฐานการละเมิดสิทธิทางกงสุลและคำตัดสินของศาลโลกในคดีเวลานั้น แม้ว่าการพิจารณาเพื่อมีความเห็นของศาลสูงจะถูกยกเลิกเนื่องจากยังมีประเด็นบางประการที่ต้องให้ศาลมลรัฐพิจารณาก่อน แต่ผู้พิพากษา

⁴³ Michael Fleishman, "Reciprocity Unmasked: The Role of The Mexican Government in Defense of Its Foreign Nationals in United States Death Penalty Case." *Arizona Journal of International and Comparative Law* 20(2003): 388. , Stewart v. Lagrand, 526 U.S. 115 (1999)(Per Curiam).

⁴⁴ Federal Republic of Germany v. United States, 119 S. Ct. 1016 (1999).cert.denied.(Per Curiam). ผู้พิพากษา Justice Stevens, ได้โต้แย้งว่า "In my opinion the answer to the question whether a capital defendant may consent to be executed by an unacceptably torturous method of execution is by no means clear. I would not decide such an important question without full briefing and argument."

⁴⁵ Torres v. Mullin, 317 F. 3d 1145(10th Cir.2003) cert denied, 124 S.Ct.562(2003).

⁴⁶ Torres v. the State of Oklahoma (No. PCD-04-442) (May 13, 2004) Judge Chapel concurring.

ศาลสูงถึง 4 คนก็ได้มีความเห็นไปในแนวทางเดียวกับศาลโลก คือ ผู้พิพากษาไอคอนเนอร์ ผู้พิพากษาสตีเวน ผู้พิพากษาเบรเยอร์ และผู้พิพากษาเซาเตอร์⁴⁷ ซึ่งถือเป็นความเห็นแย้งที่สนับสนุนการปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกโดยผู้พิพากษาศาลสูงมากที่สุดนับตั้งแต่มีการฟ้องร้องมา

นอกจากนี้ นายวิลเลียม ทาฟท์ ยังได้แถลงในการประชุมอัยการของสหรัฐอเมริกาถึงอิทธิพลของคำตัดสินของศาลโลกภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลที่มีต่อสหรัฐอเมริกาและกำชับให้อัยการประจำมลรัฐต่างๆ คำนึงถึงสิทธิทางกงสุลมากขึ้น

การประหารชีวิตในนักโทษโดยการละเมิดสิทธิทางกงสุลในสหรัฐอเมริกาซึ่งเกิดขึ้นในช่วงปลายทศวรรษที่ 1990 แม้จะมีการเรียกร้องให้สหรัฐอเมริกาชดเชยการละเมิดสิทธิทางกงสุลในคดีประหารชีวิต แต่สหรัฐอเมริกาก็ปฏิเสธที่จะชดเชยในสิ่งที่มีผลต่อการใช้โทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกามาโดยตลอด การตีความการปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุลที่แตกต่างกันระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศที่เสียผลประโยชน์นั้นนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ดังที่เกิดขึ้นในกรณีการประหารชีวิตผู้ถูกละเมิดสิทธิทางกงสุลในหลายๆ คดีที่ผ่านมา

ภายหลังจากที่มีคำตัดสินของศาลโลก ซึ่งได้ตีความและวางและแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสิทธิทางกงสุลซึ่งไว้โดยเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ ได้ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติของสหรัฐอเมริกาด้วยเช่นกัน การตัดสินตีความแนวทางปฏิบัติได้แสดงให้เห็นว่าผู้ใดเป็นผู้ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ และยังมีผลต่อการตัดสินใจของผู้มีอำนาจใช้โทษประหารชีวิต เช่น ผู้พิพากษาและผู้นำประเทศสหรัฐอเมริกา แม้สหรัฐอเมริกาจะไม่ได้ปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลโลกที่เกิดขึ้นโดยสมบูรณ์ แต่ก็มีผลกระทบไปในแนวทางคำตัดสินของศาลโลกซึ่งทำให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นคลี่คลายไปได้ในระดับหนึ่งและเป็นที่น่าพอใจกับประเทศคู่กรณีมากขึ้น

⁴⁷ Medellin v. Dretke, US Supreme Court No. 04-5928, (24 January 2005) (Per Curiam : Justice O'Connor, with whom Justice Stevens, Justice Souter, and Justice Breyer join, dissenting).